

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

ННІ/факультет інститут економіки та бізнес-освіти

Кафедра фінансів і бухгалтерського обліку

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Форма навчання заочна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

Вовк Єлизавети Андріївни

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

на тему Фінансова стійкість та довгострокова
платоспроможність підприємства: оцінка та напрями підвищення
(повна назва теми)

за матеріалами АТ «Кривбасзалізрудком»
(повна назва бази дослідження)

науковий керівник к.е.н. Смирна О.В.
(наук. ступінь, вчене звання) (підпис) (прізвище, ініціали)

Робота допущена до захисту в ЕК

Протокол засідання кафедри

від 16 червня 2025р. № 13

Завідувач кафедри

к.е.н., доцент О.В.Нісзвєстна
(підпис) (наук. ступінь, вчене звання) Ініціали, прізвище

ЗАЯВА

Я, Вовк Єлизавета Андріївна,
засвідчую, що кваліфікаційна бакалаврська робота на тему:

«Фінансова стійкість та довгострокова платоспроможність підприємства: оцінка та напрями підвищення»

написана мною самостійно. Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

01.06.2025р.
дата

_____
підпис

Є.А. Вовк
ініціали, прізвище

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

ННІ/факультет	<i>інститут економіки та бізнес-освіти</i>
Кафедра	<i>фінансів і бухгалтерського обліку</i>
Спеціальність	<i>072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</i>
Форма навчання	<i>заочна</i>

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри _____ *О.В.Неізнєстна*
(підпис) (Прізвище, ініціали)
« 04 » квітня 2025 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ

1. Тема роботи _____ *Фінансова стійкість та довгострокова платоспроможність*
_____ *підприємства: оцінка та напрями підвищення*

Керівник роботи _____ *Смирна Ольга Володимирівна, к.е.н.*
затвержені наказом закладу вищої освіти від « 04 » квітня 2025 р. № 229-ст

2. Строк подання здобувачем роботи до «07» червня 2025 р.

3. Зміст кваліфікаційної роботи, об'єкт, предмет та мета дослідження:

Розділ 1.

Теоретичні та методологічні аспекти оцінки фінансової стійкості та довгострокової платоспроможності підприємств

Розділ 2.

Оцінка фінансової стійкості та довгострокової платоспроможності АТ «Криворізький залізорудний комбінат»

Розділ 3.

Рекомендації щодо підвищення фінансової стійкості та довгострокової платоспроможності АТ «Кривбасзалізрудком»

Об'єкт дослідження: процес аналізу фінансової стійкості та довгострокової платоспроможності акціонерного товариства АТ «Кривбасзалізрудком»

Предмет дослідження:

фінансова стійкість та довгострокова платоспроможність підприємства

Мета кваліфікаційної роботи:

розробка рекомендацій щодо підвищення фінансової стійкості та довгострокової платоспроможності базового підприємства у майбутньому на основі її оцінки у попередні періоди

5. Дата видачі завдання « 04 » квітня _____ 2025р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів КБР	Строк виконання етапів роботи	Відмітка керівника про виконання етапів (дата, підпис)
1	Підготовка розділу 1	до 11.04.2025	09.04.2025р. виконано
2	Підготовка розділу 2	до 02.05.2025	01.05.2025р. виконано
3.	Підготовка розділу 3	до 23.05.2025	22.05.2025р. виконано
4	Отримання відгуку від наукового керівника	до 07.06.2025	06.06.2025р. виконано
5	Подання кваліфікаційної роботи на перегляд завідувачу кафедри	до 10.06.2025	09.06.2025р. виконано
6	Реєстрація завершеної кваліфікаційної роботи	до 13.06.2025	Реєстраційний № _____ « <u>13</u> » <u>червня</u> 20 <u>25</u> р.
7	Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі	14.06.2025	виконано
8	Підготовка до захисту в ЕК	до 20.06.2025	виконано

Завдання підготував науковий керівник

_____ (підпис)

Смирна О.В.

_____ (прізвище та ініціали)

Завдання одержав

_____ (підпис)

Вовк Є.А.

_____ (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Вовк Є.А. Фінансова стійкість та довгострокова платоспроможність підприємства: оцінка та напрями підвищення (за матеріалами АТ «Кривбасзалізрудком»). – Рукопис.

Кваліфікаційна бакалаврська робота за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Державний університет економіки і технологій. Кривий Ріг, 2025.

В кваліфікаційній бакалаврській роботі розкрито теоретичні основи та методологію оцінки фінансової стійкості та довгострокової платоспроможності підприємства. Визначено економічну сутність та необхідність оцінки фінансової стійкості суб'єктів господарювання, а також наведено методологію методологічні підходи до вивчення та оцінки фінансової стійкості та довгострокової платоспроможності підприємства.

В роботі оцінено основні фінансові показники та тенденції розвитку АТ «Кривбасзалізрудком», проведено аналіз динаміки та структури активів та пасивів підприємства, оцінено фінансову стійкість підприємства в абсолютних та відносних показниках, визначено її тип.

Визначено сучасні підходи щодо підвищення ефективності управління фінансовим станом підприємства, надано рекомендації щодо забезпечення фінансової стійкості та довгострокової платоспроможності АТ «Кривбасзалізрудком».

Ключові слова: фінансова стійкість, платоспроможність, довгострокова платоспроможність, фінансова рівновага, коефіцієнт автономії, власні оборотні кошти, Balanced Scorecard. Responsibility Accounting, структура капіталу.

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА ДОВГОСТРОКОВОЇ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	5
1.1 Економічна сутність та необхідність оцінки фінансової стійкості суб'єктів господарювання	5
1.2 Методика аналізу фінансової стійкості та довгострокової платоспроможності підприємства	14
Висновки до розділу 1	24
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА ДОВГОСТРОКОВОЇ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ АТ «КРИВОРІЗЬКИЙ ЗАЛІЗОРУДНИЙ КОМБІНАТ»	25
2.1 Загальна характеристика базового підприємства та аналіз тенденцій його розвитку	25
2.2 Аналіз фінансової стійкості та довгострокової платоспроможності АТ «Кривбасзалізрудком»	35
Висновки до розділу 2	43
РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА ДОВГОСТРОКОВОЇ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ АТ «КРИВБАСЗАЛІЗРУДКОМ»	46
3.1 Сучасні підходи щодо підвищення ефективності управління фінансовим станом підприємства	46
3.2 Заходи щодо забезпечення довгострокової платоспроможності АТ «Кривбасзалізрудком»	55
Висновки до розділу 3	65
ВИСНОВКИ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	72
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Фінансова стійкість підприємства характеризується постійним і стабільним перевищенням доходів над витратами, а також можливістю вільно маневрувати грошовими коштами. Це дозволяє ефективно використовувати ресурси для забезпечення безперервного процесу виробництва і реалізації продукції, а також для фінансування розширення та оновлення. У ринковій економіці кожне підприємство повинно підтримувати такий стан своїх фінансових ресурсів, щоб стабільно виконувати свої зобов'язання перед діловими партнерами, державою, власниками та працівниками.

Оцінка фінансової стійкості є важливим інструментом для власників, керівників, бізнес-партнерів і банків, оскільки вона дозволяє визначити надійність і стабільність підприємства, оцінити ефективність використання фінансових ресурсів і спрогнозувати фінансові результати його діяльності. Крім того, така оцінка допомагає виявити потенційні проблеми, які можуть негативно вплинути на діяльність підприємства, і розробити рекомендації для їх усунення. Це особливо важливо для запобігання банкрутству, оскільки фінансові труднощі можуть мати серйозні наслідки.

Таким чином, правильна оцінка фінансових результатів і стійкості підприємства є необхідною не лише для його керівництва та власників, але й для інвесторів, партнерів, кредиторів і державних органів. Ці фактори підкреслюють важливість обраної теми.

Вагомий внесок у розвиток теорії та практики оцінки фінансової стійкості підприємств зробили такі вчені, як: К.В. Ізмайлова, М.Я. Коробов, М.Л. Котляр, М.Н. Крейнина, Л.А. Лахтіонова, В.О. Мец, О.В. Павловська, В. Плиса, В.М. Родіонова, М. Свешніков та інші.

Метою кваліфікаційної роботи є розробка рекомендацій щодо підвищення фінансової стійкості та довгострокової платоспроможності базового підприємства у майбутньому на основі її оцінки у попередні періоди.

Для цього доцільним є виділити наступні завдання:

розкрити економічну сутність та необхідність оцінки фінансової стійкості суб'єктів господарювання;

охарактеризувати методологічні підходи до вивчення та оцінки фінансової стійкості та довгострокової платоспроможності підприємства;

надати загальну характеристику базового підприємства та оцінити тенденції його розвитку;

провести аналіз фінансової стійкості та довгострокової платоспроможності АТ «Кривбасзалізрудком»;

визначити сучасні підходи щодо підвищення ефективності управління фінансовим станом підприємства;

запропонувати заходи щодо забезпечення довгострокової платоспроможності АТ «Кривбасзалізрудком».

Предметом дослідження роботи є фінансова стійкість та довгострокова платоспроможність підприємства. Об'єктом дослідження виступає процес аналізу фінансової стійкості та довгострокової платоспроможності акціонерного товариства АТ «Кривбасзалізрудком».

Для проведення аналізу фінансової стійкості підприємства в роботі були використані різноманітні формалізовані та неформалізовані методи та прийоми фінансового аналізу, а саме збір та групування інформації, горизонтальний та вертикальний аналіз, коефіцієнтний аналіз, порівняльний аналіз.

Для наочного та ефективного викладення та подання інформації були використані програми операційної системи Windows текстовий редактор Microsoft Word та редактор електронних таблиць Microsoft Excel, а також засоби Internet.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА ДОВГОСТРОКОВОЇ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

1.1 Економічна сутність та необхідність оцінки фінансової стійкості суб'єктів господарювання

Фінансова стійкість визначає здатність підприємства підтримувати заданий режим функціонування за ключовими фінансово-економічними показниками. Встановлення меж фінансової стійкості є важливою економічною проблемою, оскільки недостатній рівень стійкості може призвести до неплатоспроможності підприємства і відсутності коштів для розвитку, тоді як надмірна стійкість може перешкоджати розвитку, призводячи до накопичення запасів і резервів.

Концепція фінансової стійкості підприємства має різні трактування залежно від сфери досліджень авторів. Деякі вчені визначають фінансову стійкість як довгострокову платоспроможність. Інші акцентують увагу на раціональній структурі та складі оборотних активів і їхньому використанні. Треті вважають, що фінансова стійкість відображає стабільність діяльності підприємства в довгостроковій перспективі та визначається співвідношенням власних і позикових ресурсів, а також ефективністю їх використання. Погляди економістів-практиків щодо змісту поняття «фінансова стійкість» можна знайти в табличному форматі (табл. 1.1).

Проте, деякі автори, такі як М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька, Н.М. Деєва та О.І. Дедікова [13, 40, 53], визначають фінансову стійкість як ключовий елемент фінансової стабільності. Вони характеризують фінансову стабільність як здатність підприємства досягати фінансової рівноваги, зберігаючи при цьому достатній рівень фінансової

стійкості та підтримуючи цей стан у довгостроковій перспективі через ефективне управління фінансами.

Таблиця 1.1

Визначення поняття «фінансова стійкість підприємства»

Автор	Визначення
Н.А. Мамонтова [32]	Економічний стан підприємства, за якого забезпечуються стабільна фінансова діяльність, постійне перевищення доходів над витратами, вільний обіг грошових коштів, ефективне управління фінансовими ресурсами, безперервний процес виробництва і реалізації продукції, розширення та оновлення виробництва.
В.М. Родіонова, М.О. Федотова [43]	Це такий стан фінансових ресурсів підприємства, їх розподілу та використання, який забезпечує розвиток підприємства на основі зростання прибутку за збереження платоспроможності і кредитоспроможності в умовах допустимого ризику.
І.О. Бланк [8]	Фінансова стійкість – характеристика стабільного фінансового стану підприємства, що забезпечується високою часткою власного капіталу в загальній сумі використовуваних фінансових ресурсів.
М.Я. Коробов [22]	Якщо параметри діяльності підприємства відповідають критеріям позитивної характеристики фінансового стану, це говорить про фінансову стійкість підприємства. Фінансова стійкість формується під впливом рентабельності діяльності. Якщо підприємство збиткове, малорентабельне, якщо величина прибутку падає, говорити про задовільний фінансовий стан, фінансову стійкість не доводиться.
О.С. Стоянова [43]	Фінансова стійкість передбачає збіг чотирьох сприятливих характеристик: платоспроможності; ліквідності балансу; кредитоспроможності; високої рентабельності.
Г.В. Савицька [44]	Здатність суб'єкта господарювання функціонувати та розвиватися, зберігати рівновагу своїх активів та пасивів у мінливому внутрішньому середовищі, яка гарантує його постійну плато-спроможність та інвестиційну привабливість у межах допустимого рівня ризику.
Л.А. Лахтіонова [27]	Фінансова стійкість – це такий стан фінансових ресурсів, за якого підприємство, вільно маневруючи грошовими коштами, здатне шляхом ефективного їх використання забезпечити безперервний процес виробничо-торговельної діяльності, а також затрати на його розширення й оновлення.
Ю. С. Цал-Цалко [53]	Фінансова стійкість - стан активів підприємства, що гарантує його постійну платоспроможність, фінансово стійким можна вважати таке підприємство, яке за рахунок власних активів спроможне забезпечити запаси, не допустити невиправданої кредиторської заборгованості, своєчасно розрахуватись за своїми зобов'язаннями.
Г. О. Крамаренко [24]	Під фінансовою стійкістю слід розуміти його платоспроможність у часі з дотриманням умови фінансової рівноваги між власними і позиковими коштами і дають визначення фінансової рівноваги, яка являє собою таке співвідношення власних і позикових коштів підприємства, коли за рахунок власних коштів повністю погашаються колишні і нові борги.

Джерело: систематизовано автором

Фінансова стійкість, на їхню думку, є гарантією наявності власних

коштів, стабільної прибутковості та можливості розширеного відтворення за раціонального використання ресурсів, а фінансова рівновага визначається збалансованістю фінансових потреб і джерел фінансування.

Поддєрьогін А.М. акцентує увагу на стані розрахунків, вважаючи фінансову стійкість підприємства його здатністю забезпечувати фінансову діяльність за рахунок власних коштів, уникати невиправданої кредиторської заборгованості та своєчасно виконувати зобов'язання [49]. Терещенко О.О. не виділяє окремо поняття фінансової стійкості, натомість говорить про фінансову рівновагу, яку визначає як стан, коли грошові надходження дорівнюють або перевищують потребу в капіталі для виконання поточних зобов'язань [47].

М. Н. Крейніна розглядає фінансову стійкість як стабільність фінансового положення підприємства, що залежить від частки власного капіталу в джерелах фінансування [23]. Н.І. Соловійова пов'язує фінансову стійкість із ефективністю, визначаючи її як здатність формувати та використовувати фінансові ресурси, підтримувати позитивну динаміку прибутковості та забезпечувати процеси відтворення в умовах випадкових змін зовнішнього і внутрішнього середовища.

Фінансова стійкість підприємства полягає в його здатності зберігати або відновлювати початковий стан, а також покращувати його в умовах змін зовнішніх і внутрішніх факторів. Стан підприємства вважається стійким, якщо воно може зберегти або поліпшити показники діяльності при зміні факторів. Загалом, автори наукових праць мають схожі уявлення про предмет дослідження, хоча їх визначення відрізняються нюансами, які залежать від точки зору внутрішніх чи зовнішніх користувачів, а також мікро- чи макрорівня.

Можна сформулювати більш детальне та розширене визначення фінансової стійкості підприємства, спираючись на досліджені матеріали: фінансова стійкість підприємства – це стабільна наявність фінансових ресурсів, достатніх для виконання фінансових зобов'язань, здатність підприємства фінансувати свою діяльність, а також баланс між позитивними та від'ємними грошовими потоками. Це сукупна оцінка рівня платоспроможності, ліквідності,

рентабельності, кредитоспроможності та інших показників, що є передумовою досягнення довгострокової фінансової рівноваги.

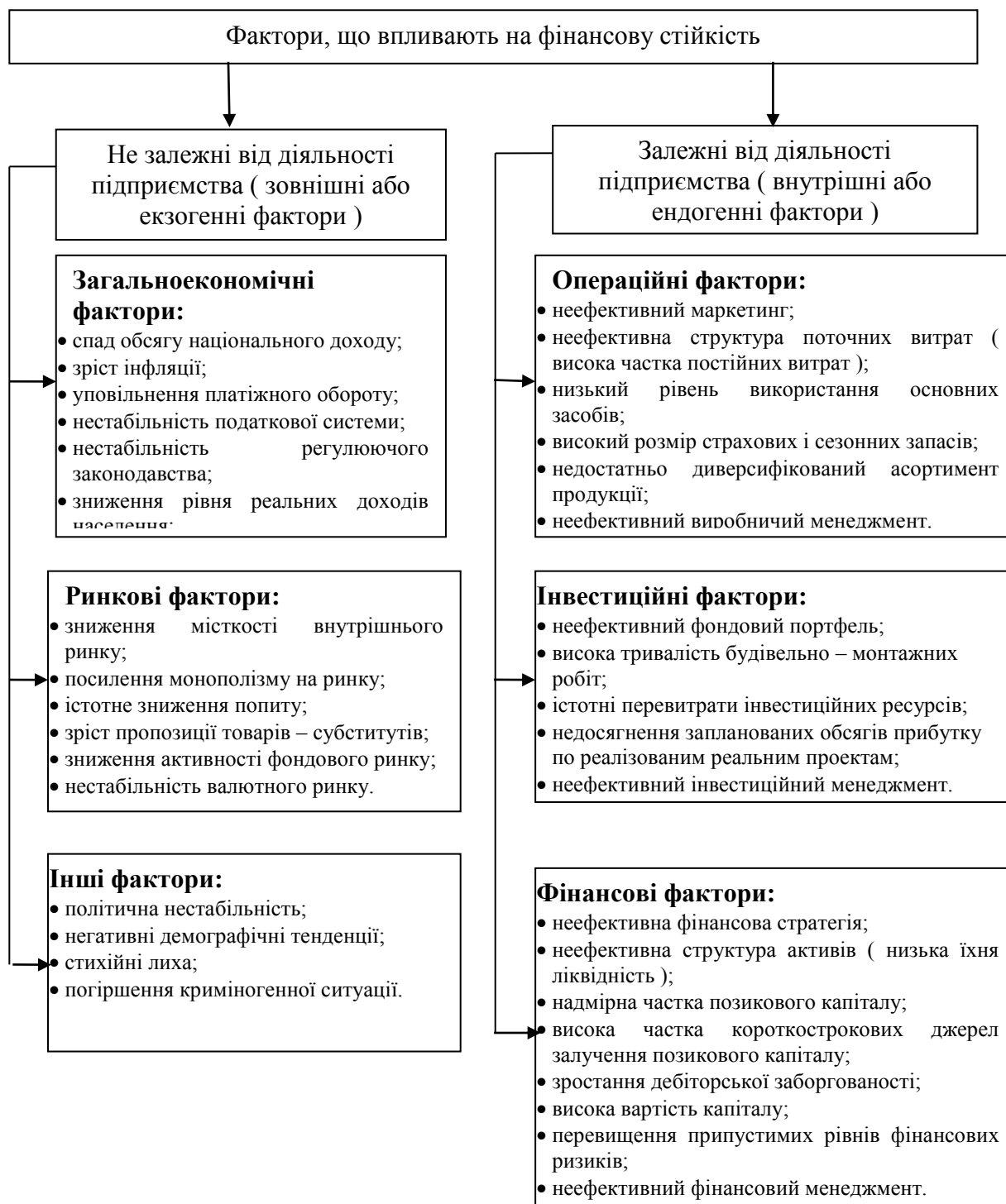
Фінансова стійкість досягається, насамперед, за умов стабільного отримання конкурентоспроможного прибутку, який забезпечує розширене відтворення на підприємстві, реалізацію його статутних завдань і можливість залучення недорогих банківських кредитів. Вона повинна характеризуватися таким станом фінансових ресурсів, що відповідає вимогам ринку, а їх розподіл і використання мають сприяти розвитку підприємства на основі зростання прибутку та капіталу при збереженні платоспроможності в умовах прийняттого рівня ризику. Зміна стану ресурсів у фінансово стійкого підприємства не повинна призводити до зміни обраної стратегії.

Фінансова стійкість пов'язана із залежністю від кредиторів і інвесторів, тобто з співвідношенням власного та позикового капіталу. Наявність значних зобов'язань, які не покриваються власним ліквідним капіталом, створює ризики банкрутства, якщо великі кредитори вимагатимуть повернення своїх коштів. Однак, одночасне використання позикових засобів може суттєво підвищити прибутковість власного капіталу. Тому дуже важливо при аналізі фінансової стійкості підприємства застосовувати систему показників, які відображають ризики та прибутковість фірми в перспективі [45].

Економісти визначають фінансову стійкість по-різному, залежно від потреб і умов. Деякі з них розглядають її в широкому сенсі як найкращий фінансовий стан підприємства за всіма аспектами, тоді як інші акцентують увагу на фінансовій стійкості як складовому показнику поряд з ліквідністю, платоспроможністю, діловою активністю та рентабельністю. Останнім часом науковці зосереджуються на виявленні та вимірюванні впливу різних факторів на фінансову стійкість, а також на вдосконаленні методичних інструментів аналізу для внутрішніх потреб підприємств. Проте важливо також враховувати світовий досвід використання цієї інформації зовнішніми суб'єктами, такими як інвестори, кредитори та потенційні контрагенти. Цей аспект набуває особливого значення в Україні, де прагнуть інтегруватися в світове економічне

співтовариство на фоні швидкої глобалізації.

Фінансова стійкість підприємства є динамічною категорією, що підлягає впливу багатьох факторів, які взаємодіють між собою та діють окремо (рис. 1.1).

Рис. 1.1 Фактори, які визначають фінансову стійкість підприємства

Джерело: систематизовано автором

Важливо виявити екзогенні (зовнішні) та ендегенні (внутрішні) фактори, що залежать від функціонування підприємства, і визначити їхній вплив на діяльність та стан підприємства. Одним із ключових факторів, що впливають на фінансову стійкість, є економічна ситуація в країні.

Необхідно проаналізувати фактори макроекономічного та мікроекономічного рівнів, а також соціальні і політичні чинники. У контексті стабілізації суспільства важливо враховувати ці чинники більш повно і послідовно. Слід також звернути увагу на політику органів управління всіх рівнів, рівень життя населення та довіру до відповідного сектору виробництва.

Фактори, згадані раніше, відносяться до екзогенних, які впливають на фінансову стійкість підприємства. Однак важливо також враховувати ендегенні фактори, що залежать від внутрішнього функціонування підприємства. Таким чином, залежно від характеру впливу, фактори можна поділити на дві основні групи: ендегенні та екзогенні. До екзогенних факторів належать економічні, соціально-політичні та фінансові аспекти.

Економічні фактори включають стан економіки, інвестиційний клімат, платіжний баланс, рівень дефіциту державного бюджету та податкову політику. Соціально-політичні фактори охоплюють соціальну стабільність, стійкість уряду та політичну стабільність. Фінансові фактори стосуються стану грошового ринку, кредитної, процентної та валютної політики Національного банку України, а також обсягу його валютних резервів. Ендегенні фактори включають адекватність капіталу, якість активів, рівень менеджменту, рентабельність, ліквідність балансу та платоспроможність банку. Ці фактори є загальними для всіх підприємств і суттєво впливають на їх фінансову стійкість.

Варто зазначити, що внутрішні та зовнішні чинники взаємопов'язані, але їхній вплив на фінансову стійкість підприємства може бути як позитивним, так і негативним. Позитивний вплив одного чинника може бути знижений або повністю нейтралізований негативним впливом іншого, більш значущого чинника. Хоча зовнішні чинники мають значний вплив на фінансову стійкість компанії, управлінському складу підприємства важко на них впливати, тому

необхідно адаптуватися до існуючої ситуації та розробляти антикризову стратегію управління.

Водночас внутрішні чинники також є важливими. Слід приділяти увагу плануванню та контролю, чітко формулювати цілі компанії та методи їх досягнення, а також постійно моніторити виконання плану і вчасно реагувати на невідповідності. Наявність кваліфікованих співробітників є критично важливою, оскільки саме вони є основним інструментом для досягнення поставлених цілей.

Отже, така класифікація факторів дозволяє більш обґрунтовано виділити складові фінансової стійкості та запропонувати шляхи її досягнення. В залежності від чинників, що впливають на фінансову стійкість підприємства, можна виділити різні її види (рис. 1.2):

Рис. 1.2 Класифікація типів стійкості підприємства

Джерело: систематизовано автором

- внутрішня стійкість характеризує загальний фінансовий стан підприємства, при якому забезпечується стабільно високий результат його функціонування. Досягнення цієї стійкості базується на принципі активного реагування на зміни зовнішніх і внутрішніх чинників.

- зовнішня стійкість підприємства залежить від стабільності економічного середовища, в якому воно працює, і формується через відповідну систему управління ринковою економікою на рівні країни.

- загальна стійкість підприємства визначається рухом грошових потоків, що забезпечує постійне перевищення надходжень (доходів) над витратами.

Фінансова стійкість відображає стабільне перевищення доходів над витратами, що забезпечує вільне маневрування грошовими коштами підприємства. Ефективне використання цих коштів сприяє безперервному процесу виробництва і реалізації продукції. Таким чином, фінансова стійкість формується в ході всієї виробничо-господарської діяльності і є важливим компонентом загальної стійкості підприємства.

Фінансова стійкість може бути достатньою, недостатньою або надмірною. Достатня фінансова стійкість означає відсутність хронічного дефіциту фінансових ресурсів, можливість виконання власних зобов'язань і наявність резервів платоспроможності. Недостатня стійкість, навпаки, проявляється через зниження платоспроможності, високий рівень дебіторської заборгованості та зменшення частки прибутку від основної діяльності в загальному доході. Недостатня стійкість може мати як передкризовий, так і кризовий характер, що наближає підприємство до банкрутства. Надмірна фінансова стійкість, хоча і рідше, характеризується надмірною платоспроможністю, кредитоспроможністю та іншими показниками.

Також розрізняють поточну та перспективну фінансову стійкість. Поточна фінансова стійкість аналізується в рамках звітного періоду і визначається поточною ліквідністю балансу та активів підприємства. Перспективна фінансова стійкість стосується наступного періоду, і її передумовами є наявність перспективної ліквідності балансу та активів

підприємства.

Фінансова стійкість та довгострокова платоспроможність підприємства тісно пов'язані між собою, оскільки обидва поняття відображають здатність підприємства ефективно функціонувати в умовах змінюваного економічного середовища.

Фінансова стійкість визначає здатність підприємства підтримувати стабільний фінансовий стан, що включає в себе не лише платоспроможність, але й здатність адаптуватися до зовнішніх і внутрішніх змін.

Довгострокова платоспроможність, в свою чергу, є показником того, наскільки підприємство здатне виконувати свої фінансові зобов'язання в майбутньому. Це означає, що підприємство повинно мати достатні фінансові ресурси для покриття своїх зобов'язань не лише в короткостроковій, але й у довгостроковій перспективі.

Тобто, фінансова стійкість є основою для досягнення довгострокової платоспроможності. Вона критично важлива для підприємства з кількох причин. По-перше, вона забезпечує стабільність фінансового стану, що дозволяє підприємству безперервно виконувати свої зобов'язання перед постачальниками, кредиторами та іншими партнерами. Це, в свою чергу, формує довіру до підприємства, що може позитивно вплинути на його репутацію на ринку.

По-друге, довгострокова платоспроможність дозволяє підприємству планувати та реалізовувати інвестиційні проекти, що є важливим для розвитку і розширення бізнесу. Коли підприємство має стабільні фінансові ресурси, воно може інвестувати в нові технології, розширення виробництва або нові ринки, що сприяє зростанню його конкурентоспроможності.

Крім того, довгострокова платоспроможність допомагає підприємству уникати фінансових труднощів, які можуть призвести до банкрутства. Вона дозволяє підприємству мати резерви для покриття непередбачених витрат або кризових ситуацій, що може бути вирішальним у складних економічних умовах.

1.2 Методика аналізу фінансової стійкості та довгострокової платоспроможності підприємства

Аналіз фінансової стійкості підприємства дозволяє оцінити ступінь стабільності його фінансового розвитку та рівень фінансових ризиків, які можуть загрожувати банкрутством.

Для цього використовуються моделі однофакторного та багатофакторного дискримінантного аналізу. При однофакторному аналізі показники порівнюються з нормативними, що дозволяє зробити висновок про фінансовий стан підприємства.

Багатофакторний дискримінантний аналіз передбачає розрахунок інтегрального показника за два останні календарні роки та останній звітний період. Значення цього показника є результатом розв'язку дискримінантної функції, де незалежними змінними є коефіцієнти, що характеризують різні параметри фінансового стану бенефіціару.

При оцінці фінансової стійкості підприємства не існує єдиних нормативних підходів. Власники, менеджери та фінансисти самостійно визначають критерії аналізу фінансової стійкості залежно від своїх цілей. Основні підходи, які використовуються в світовій та вітчизняній практиці, включають оцінку фінансової стійкості за допомогою:

- абсолютних і відносних показників,
- застосування матричних балансів для оцінки фінансового стану,
- балансової моделі оцінки фінансової стійкості підприємства.

Щоб визначити методику оцінки фінансової стійкості, важливо звернутися до досвіду науковців-економістів, вивчивши їхні пропозиції. Це дозволить створити порівняльну таблицю, в якій будуть виділені спільні та відмінні риси (табл. 1.2). Для проведення оцінки фінансової стійкості та довгострокової платоспроможності в роботі можна обрати коефіцієнти, які зустрічаються в усіх методиках, і доповнити їх іншими показниками з різних підходів для більш повного аналізу.

Порівняльна таблиця оцінки фінансової стійкості підприємства

Показник	Савицька Г. В. [44]	Сокольська Р. Б. [45]	Негашев Є. В. [33]	Ізмайлова К. В. [16]	Костирко Л. А. [23]	Лахтіонова Л. А. [27]	Мец В. О. [33]	Цал-Цалко Ю. С. [53]	Кизим М. О. [19]	Мних Є. В., Барабаш Н. С.	Коробов М. Я. [22]	Митрофанов Г. В. [34]
Коефіцієнт автономії	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Коефіцієнт фінансової залежності	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+
Коефіцієнт леверіджу	-	-	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+
Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів	-	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-
Коефіцієнт автономії джерел запасів і витрат	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-	-	-
Коефіцієнт короткострокової заборгованості	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-	-	-
Коефіцієнт кредиторської заборгованості	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-	-	+
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	-	-	+	+	-	+	+	-	-	+	+	+
Коефіцієнт маневреності власних оборотних засобів	-	-	+	+	+	+	+	+	-	-	+	+
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	+	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	+

Джерело: систематизовано автором

Фінансова стійкість підприємства залежить від співвідношення між власними та запозиченими коштами.

Показники фінансової стійкості поділяються на два класи:

- фінансової стійкості ліквідного типу;
- фінансової стійкості оперативного типу.

Далі розглянемо показники фінансової стійкості ліквідного типу, які можна згрупувати в декілька груп (табл. 1.3).

Показники фінансової стійкості операційного типу, характеризують фактор використання:

- коефіцієнт покриття витрат по відсоткам 1, визначається як відношення

величини чистого прибутку до величини витрат по відсотках. Він характеризує в скільки разів прибуток перевищує витрати по відсоткам;

Таблиця 1.3

Характеристика показників фінансової стійкості ліквідного типу

Показник	Порядок розрахунку	Характеристика
1 група – показники, що характеризують структуру капіталу		
коефіцієнт автономії	$K_1 = \frac{\text{власний\_капітал}}{\text{підсумок\_активу\_балансу}}$	характеризує ступінь фінансової незалежності
коефіцієнт заборгованості	$K_2 = \frac{\text{запозичений\_капітал}}{\text{підсумок\_активу\_балансу}}$	характеризує ступінь участі запозиченого капіталу у фінансуванні активів
коефіцієнт ліверіджу	$K_3 = \frac{\text{запозичений\_капітал}}{\text{власний\_капітал}}$	характеризує кредитний ризик підприємства і є основним показником фінансової стійкості підприємства
коефіцієнт залучення довгострокових запозичених коштів	$K_4 = \frac{\text{довгострокові\_зобов'язання}}{\text{постійний\_капітал}}$	характеризує частку залучених коштів в постійному капіталі (постійний капітал - це власний капітал та довгостроковий запозичений капітал)
2 група – показники, що характеризують структуру активів		
коефіцієнт вартості реального основного капіталу в майні підприємства	$K_5 = \frac{\text{реальний\_основний\_капітал}}{\text{підсумок\_активу\_балансу}}$	характеризує потенціальний масштаб діяльності підприємства
коефіцієнт вартості необоротних активів в майні підприємства	$K_6 = \frac{\text{необоротні\_активи}}{\text{підсумок\_активу\_балансу}}$	характеризує питому вагу необоротних активів в майні підприємства, визначається галузевою специфікою
коефіцієнт вартості оборотних активів у майні підприємства	$K_7 = \frac{\text{оборотні\_активи}}{\text{підсумок\_активу\_балансу}}$	характеризує частку оборотних активів в майні підприємства
3 група – показники, що характеризують покриття активів пасивами		
показник чистих оборотних коштів	$K_8 = \frac{\text{поточні активи} - \text{поточні короткострокові зобов'язання}}{\text{підсумок\_активу\_балансу}}$	характеризує частину оборотних коштів, що профінансована постійним капіталом
показник власних оборотних коштів	$K_9 = \frac{\text{поточні активи} - \text{поточні пасиви} - \text{довгострокові зобов'язання}}{\text{підсумок\_активу\_балансу}}$	характеризує, яка частка оборотних коштів профінансована власним капіталом
коефіцієнт маневреності	$K_{10} = \frac{\text{власні\_оборотні\_кошти}}{\text{власний\_капітал}}$	характеризує, яка частка власного капіталу вкладає в оборотні кошти

Джерело: складено автором на основі [16, 27]

- коефіцієнт покриття строкових сплат. Визначається як відношення величини чистого прибутку до величини суми основного боргу по кредитах та

процентів на нього;

- коефіцієнт покриття витрат по відсоткам 2

$$K = \frac{ЧП * (1 + T) + АВ}{Витрати \_ по \_ відсотках} \quad (1.1)$$

характеризує в скільки разів промисловий потік перевищує витрати по відсоткам;

- коефіцієнт середньої вартості фінансування, визначається як відношення величини витрат по відсотках до величини суми запозичених коштів, характеризує як дорого в середньому обходиться підприємству залучене фінансування.

Порогові значення для деяких фінансових коефіцієнтів у матеріальному виробництві (для нормально функціонуючої розвинутої ринкової економіки, що не перебуває у стадії кризи) наведено у таблиці 1.4:

Таблиця 1.4

Порогові значення для деяких фінансових коефіцієнтів у матеріальному виробництві

Назва коефіцієнту	Порогові значення
Коефіцієнт автономії	$K \geq 0,5$
Коефіцієнт співвідношення запозичених і власних коштів	$K \leq 1$
Коефіцієнт маневреності	$K = 0,5$
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	$K \geq 0,6 - 0,8$
Коефіцієнт майна виробничого призначення	$K \geq 0,5$
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K \geq 0,2 - 0,5$
Коефіцієнт критичної ліквідності	$K \geq 1$
Коефіцієнт поточної ліквідності	$K \geq 2$

Джерело: систематизовано автором на основі [16, 27]

Якщо розраховані фінансові коефіцієнти мають значні відхилення від значень, наведених у таблиці 1.4, це свідчить про суттєві порушення фінансової стійкості та довгострокової платоспроможності аналізованого об'єкта. Для оцінки фінансового стану підприємства важливо знати запас його фінансової стійкості. Для цього всі витрати підприємства слід розділити на дві групи

залежно від обсягу виробництва та реалізації продукції: змінні та постійні.

Змінні витрати змінюються пропорційно обсягу випуску продукції і включають витрати на сировину, матеріали, енергію, паливо, зарплату робітників на відрядній формі оплати праці, а також відрахування і податки з зарплати та виручки. Постійні витрати не залежать від обсягу виробництва і реалізації продукції. До них належать амортизація основних засобів і нематеріальних активів, виплати процентів за банківські кредити, орендна плата, витрати на управління та організацію виробництва, а також зарплата персоналу на почасовій оплаті.

Постійні витрати разом із прибутком формують маржинальний прибуток підприємства. Розподіл витрат на постійні та змінні, а також використання показника маржинального прибутку дозволяє розрахувати межу рентабельності — ту суму виручки, яка необхідна для покриття всіх постійних витрат підприємства. У цьому випадку прибутку не буде, але й збитків також не буде, а рентабельність при такій виручці дорівнюватиме нулю. Межа рентабельності розраховується як відношення суми постійних витрат у складі собівартості реалізованої продукції до частки маржинального прибутку у виручці.

Якщо відома межа рентабельності, то не важко розрахувати запас фінансової стійкості (ЗФС):

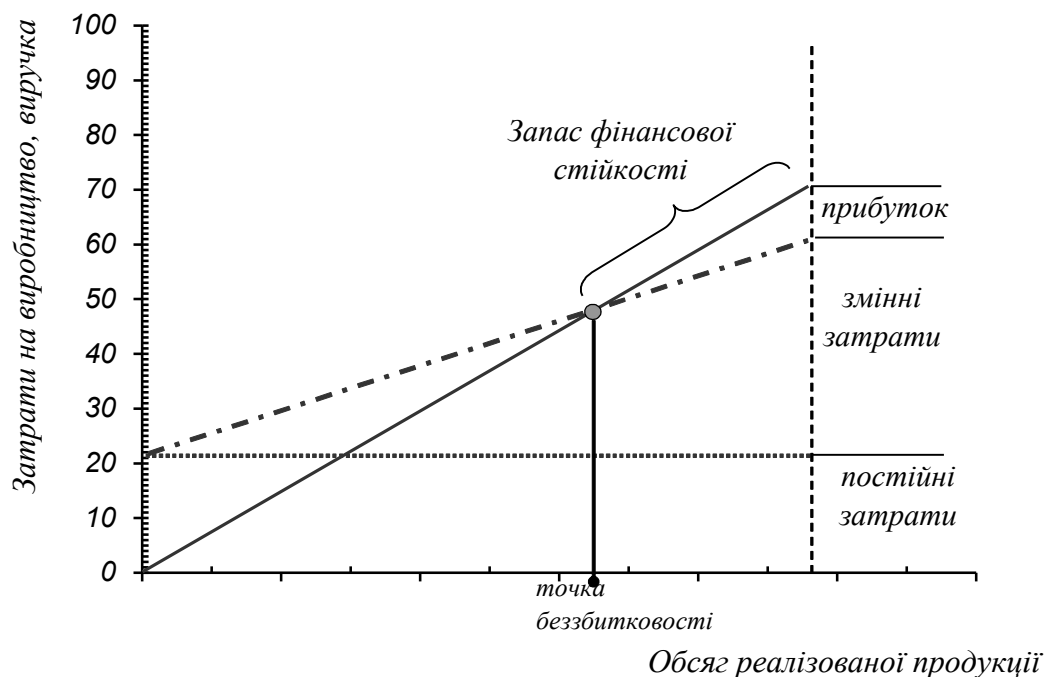
$$ЗФС = \frac{Виручка - Межа\ рентабельності}{Виручка} \times 100 \quad (1.2)$$

По осі абсцис відкладається об'єм реалізації продукції, по вісі ординат - постійні затрати, змінні і прибуток.

Перетин лінії виручки і затрат і є поріг рентабельності. В цій точці виручка дорівнює затратам. Вище за неї зона прибутку, знизу - зона збитків. Відрізок лінії виручки від цієї точки до верхньої і є запас фінансової стійкості. Графічно цей метод відображено на рис. 1.3 [8].

Балансовий метод будується на використанні балансу, але в агрегованому вигляді, співставлення відповідних статей активу та пасиву по

забезпеченості, по рівню ліквідності, але з певними особливостями – саме для мета визначення стійкості.

Рис. 1.3 Методика розрахунку запасу фінансової стійкості

Приведемо узагальнений вигляд такого балансу з умовними позначеннями, які в подальшому будуть використані для пояснень методу (табл. 1.5).

Таблиця 1.5

Баланс підприємства в агрегованому вигляді

Актив	Умовні позначки	Пасив	Умовні позначки
I. Основні засоби і вкладення	F	I. Джерела власних засобів	Nc
II. Запаси і витрати	Z	II. Розрахунки та інші пасиви	Rp
III. Грошові кошти, розрахунки та інші активи	Ra	III. Кредити та інші позичкові кошти	K
в тому числі: грошові кошти і короткострокові фінансові вкладення	Д	в тому числі: короткострокові кредити та позичкові кошти	Kt
розрахунки та інші активи	ra	довгострокові кредити і позикові кошти	Kr
		позики, не погашені в строк	Ko
Баланс	B	Баланс	B

Джерело: систематизовано автором

В умовах ринку модель має наступний вигляд:

$$F + Z + Ra = Nc + Kt + Kт + Ko + Rp, \quad (1.3)$$

де: F - основні засоби та вкладення;

Z - запаси і витрати;

Ra - грошові кошти, короткострокові фінансові вкладення, розрахунки (дебіторська заборгованість) та інші активи;

Nc - джерела власних засобів;

Kt - короткострокові кредити і позичкові кошти;

Kт - довгострокові кредити і позикові кошти;

Ko - позики, не погашені в строк;

Rp - розрахунки (кредиторська заборгованість) та інші пасиви [9].

По суті модель передбачає певне перегрупування статей бухгалтерського балансу для виділення однорідних з точки зору строків повернення величин позичкових коштів. Перш за все на основі агрегування статей розділах II і III пасиву балансу отримуємо величини Kт і Kt.

Враховуючи, що довгострокові кредити і позикові кошти направляються переважно на придбання основних засобів і на капітальні вкладення, перетворимо вихідну балансову формулу:

$$Z + Ra = [(N^c + K^т) - F] + [K^t + K^o + R^p]. \quad (1.4)$$

Можна зробити висновок, що при умові обмеження запасів і витрат Z величиною $[(N^c + K^т) - F]$:

$$Z = (Nc + Kт) - F, \quad (1.5)$$

буде виконуватись умова платоспроможності підприємства, тобто грошові кошти, короткострокові фінансові вкладення і активні розрахунки покриють короткострокову заборгованість підприємства $(Kt + Ko + Rp)$:

$$R^a \geq K^t + K^o + R^p. \quad (1.6)$$

Таким чином, співвідношення вартості матеріальних оборотних засобів до величин власних і позикових джерел їх формування визначає фінансову стійкість підприємства. Забезпеченість запасів та витрат відповідними джерелами є сутністю фінансової стійкості, тоді як платоспроможність є її зовнішнім проявом. Водночас, ступінь забезпеченості запасів і витрат джерелами впливає на рівень платоспроможності (або неплатоспроможності), яка є наслідком цієї забезпеченості.

Найбільш узагальнюючим показником фінансової стійкості є залишок або нестача джерел засобів для формування запасів і витрат, що визначається як різниця між величиною джерел засобів і величиною запасів та витрат. При цьому важливо враховувати забезпеченість конкретними видами джерел, оскільки достатність суми всіх можливих видів джерел гарантується тотожністю сум активів і пасивів балансу.

Для характеристики джерел формування запасів і витрат використовуються різні показники, які відображають різний рівень охоплення різних видів джерел:

– наявність власних оборотних засобів, дорівнює різниці величини власних засобів і величини основних засобів і вкладень:

$$E^c = N^c - F; \quad (1.7)$$

– наявність власних та довгострокових позичкових джерел формування запасів і витрат, що отримується з попереднього показника збільшенням на суму довгострокових кредитів і позичкових засобів:

$$E^T = (N^c + K^T) - F; \quad (1.8)$$

– загальна величина джерел формування запасів і витрат, дорівнює сумі попереднього показника і величини короткострокових кредитів і позичкових коштів (для яких в даному випадку не приєднуються позики, не погашені в строк):

$$E^{\Sigma} = (N^c + K^T) - F + K^t = E^T + K^t. \quad (1.9)$$

Показник вартості чистих мобільних засобів, який використовують західні компанії, дорівнює різниці між оборотними активами і короткостроковою заборгованістю, і відповідає показнику наявності власних та довгострокових позичкових джерел формування запасів і витрат. Отже, якщо короткострокова заборгованість буде перенесена в ліву частину балансової моделі, вона набуде нового вигляду:

$$(Z + R^a) - (K^t + K^o + R^p) = (N^c + K^T) - F. \quad (1.10)$$

В лівій частині рівняння маємо різницю оборотних засобів підприємства і його короткострокової заборгованості, в правій – величину показника E^T . Отже, ці перетворення дозволяють встановити обґрунтовані взаємозв'язки між показниками фінансового стану підприємств і фірм.

Трьом показникам наявності джерел формування запасів і витрат відповідають три показника забезпеченості запасів і витрат джерелами їх формування:

надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних засобів:

$$\pm E^c = E^c - Z; \quad (1.11)$$

надлишок (+) або нестача (-) власних і довгострокових позичкових джерел формування запасів і витрат:

$$\pm E^T = (E^c + K^T) - Z; \quad (1.12)$$

надлишок (+) або нестача (-) загальної величини основних джерел для формування запасів і витрат:

$$\pm E\Sigma = E\Sigma - Z = (E^c + K^T + K^t) - Z. \quad (1.13)$$

Обчислення показників забезпеченості запасів і витрат джерелами їх формування дозволяє класифікувати фінансові ситуації за ступенем стійкості.

Можливо виділення чотирьох типів фінансової стійкості:

– абсолютна стійкість фінансового стану, що зустрічається рідко і є

крайнім типом фінансової стійкості. Вона задається умовами

$$E^3 < E^c + C^{kk}; \quad (1.14)$$

– нормальна стійкість фінансового стану підприємства, що гарантує його платоспроможність,

$$E^3 = E^c + C^{kk}; \quad (1.15)$$

– нестійкий фінансовий стан, пов'язаний з порушенням платоспроможності, при якому однак зберігається можливість відтворення рівноваги за рахунок поповнення джерел власних коштів і збільшення власних оборотних засобів,

$$E^3 = E^c + C^{kk} + C^o, \quad (1.16)$$

де C^o - джерела, що послаблюють фінансову напруженість;

– кризовий фінансовий стан, при якому підприємство на межі банкрутства, оскільки в даній ситуації грошові кошти, короткострокові цінні папери та дебіторська заборгованість підприємства не покривають навіть його кредиторської заборгованості та прострочених позик.

Разом з оптимізацією структури пасивів в ситуаціях, що задаються останніми двома умовами, стійкість може бути відтворена шляхом обґрунтованого зниження рівня запасів і витрат [12].

Проте очевидно, що з умови платоспроможності підприємства насправді витікає не одне, а два напрями оцінки фінансової стійкості підприємства:

- оцінка фінансової стійкості підприємства виходячи із ступеня покриття запасів і витрат джерелами засобів;

- оцінка фінансової стійкості підприємства виходячи зі ступеню покриття основних засобів і інших необоротних активів джерелами засобів. При цьому, вкладення капіталу в основні засоби і матеріальні запаси не повинні перевищувати величину власного і прирівняного до нього капіталу.

Висновки до розділу 1

Фінансова стійкість підприємства – це стабільна наявність фінансових ресурсів, достатніх для виконання фінансових зобов'язань, здатність підприємства фінансувати власну діяльність, наявність балансу між позитивними та від'ємними грошовими потоками, сукупна оцінка рівня його платоспроможності, ефективності діяльності та інших показників, а також передумова досягнення підприємством довгострокової фінансової рівноваги.

Вона досягається в першу чергу за умов стабільного отримання конкурентоспроможного рівня прибутку, що забезпечує розширене відтворення, реалізацію його статутних задач і можливість отримання кредиту.

Фінансова стійкість має характеризуватись таким станом фінансових ресурсів, який відповідає вимогам ринку, а їхній розподіл і використання мають забезпечувати розвиток підприємства на основі зростання прибутку й капіталу при збереженні платоспроможності в умовах допустимого рівня ризику.

В світові практиці існують такі основні підходи до вивчення фінансової стійкості: за допомогою абсолютних і відносних показників, застосування матричних балансів, балансова модель.

Аналіз та оцінка фінансової стійкості в цілому має проводитись за наступними етапами: вивчення майна та джерел його формування; дослідження стану і динаміки показників власних оборотних коштів, визначення до якого з чотирьох типів фінансової стійкості слід віднести підприємства.

Кожен з етапів формується на відповідних прийомах та методах фінансового аналізу.

Оцінка фінансової стійкості підприємства та постійний моніторинг її рівня необхідні для недопущення зниження та намагання підвищити її з метою покращення інвестиційної привабливості та загальної стійкості підприємства, рішення щодо підтримання та удосконалення приймаються фінансовою службою, використовуючи відповідні методи управління.

РОЗДІЛ 2.

ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА ДОВГОСТРОКОВОЇ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ АТ «КРИВОРІЗЬКИЙ ЗАЛІЗОРУДНИЙ КОМБІНАТ»

2.1. Загальна характеристика базового підприємства та аналіз тенденцій його розвитку

Акціонерне товариство «Криворізький залізорудний комбінат» (АТ «Кривбасзалізрудком») є найбільшим підприємством України, яке займається видобутком залізної руди підземним способом.

До складу компанії входять такі структурні підрозділи, як шахти "Тернівська", "Козацька", "Покровська", "Криворізька", шахтобудівельне управління, ремонтно-механічний завод, енергетичний цех, центральна енерголабораторія, автобаза, управління залізничного транспорту, медико-санітарна частина, гірнича інспекція з технічного контролю якості руд, центр інформаційних систем, учбово-курсний центр та база МТП.

Основним видом діяльності товариства є видобування залізної руди підземним способом, а також реконструкція та будівництво шахт і підземних споруд. Головною продукцією, яку виробляє АТ «Кривбасзалізрудком» і за рахунок продажу якої комбінат отримує більшу частину доходу, є залізна руда агломераційна марки 1 та доменна руда.

Реалізація залізної руди не залежить від сезонних змін, а попит на неї формується в залежності від попиту на метал. Основні ринки збуту включають Словаччину, Чехію, Сербію, Австрію, Польщу та Україну. Серед основних клієнтів – «U. S. Steel Kosice, s.r.o.», «Trinecke zhelezarny a.s.», «Liberty Ostrava s.a.», «Voestalpine Stahl GmbH», «Hesteel Serbia Iron & Steel D.O.O. Beograd», «Arcelor Mittal Poland S.A.», ПАТ ЗМК «Запоріжсталь», ПрАТ «Камет-Сталь», АТ «Нікопольський завод феросплавів».

Основними конкурентами-виробниками залізної руди в Україні є: ПрАТ «Суша Балка», ТОВ «РУДОМАЙН», м. Кривий Ріг. Закордонні конкуренти – це рудник Itabira і Carajas, Бразилія, рудники Ліберії.

З початком війни комбінат частково втратив можливість вести зовнішньоекономічну діяльність через закриття кордонів з РФ та Білоруссю, а також паралізацію роботи вітчизняних морських портів і значні обмеження на західному кордоні. Через руйнування та окупацію частини територій України, де розташовані металургійні комбінати — основні внутрішні споживачі, комбінат втратив можливість реалізовувати продукцію на внутрішньому ринку.

Серед найбільших проблем, з якими зіткнувся комбінат з початку війни, є логістичні труднощі (введення квот та конвенцій), валютні розрахунки, невизначеність, відтік кадрів (через масову мобілізацію та виїзд працівників, переважно жінок, у безпечні місця), перебої з постачанням електроенергії та значний брак потужностей, падіння попиту та неплатоспроможність клієнтів, руйнування ланцюгів постачання, дефіцит фінансування, зростання вартості сировини, матеріалів та енергоресурсів, недоступність кредитних коштів, а також відсутність достатньої кількості кваліфікованих працівників, що значно скоротило можливості фінансування інвестиційних проектів та розвитку підприємства.

Загальний фінансовий діяльності АТ «Кривбасзалізрудком» доцільно розпочати з оцінки формування його фінансових результатів за даними фінансової звітності (дод. А1-А3), що подано в табл. 2.1.

З таблиці видно, що за 2022-2024 роки відбувається постійне скорочення чистої виручки від реалізації продукції підприємства на 4868160 тис. грн., або на 43,6%, на 712248 тис. грн., або на 11,3% та на 2134842 тис. грн, або на 38,3% відповідно. Разом з тим скорочення собівартості продукції відбувається лише у 2022 та 2024 роках (на 32,5% та 13,6%), хоча і меншими темпами, ніж виручки, а у 2023 році собівартість навіть зростає на 5%. Найгіршим чином ситуація склалася у 2022 році. Зокрема, саме у 2022 році було припинено відвантаження готової продукції ключовому вітчизняному клієнту ПрАТ "ММК ім. Ілліча".

Через блокування роботи портів на початку військових дій в Україні частина ринку збуту для АТ «Кривбасзалізрудком», зокрема залізної руди, була обмежена. У відповідь на ці виклики підприємство провело диверсифікацію ринків збуту, збільшивши обсяги відвантаження готової продукції зарубіжним клієнтам, зокрема тим, з якими існувало функціонуюче залізничне сполучення.

Таблиця 2.1

**Аналіз формування фінансового результату
АТ «Кривбасзалізрудком» у 2021-2024 роках, тис. грн.**

Показники	Рік				Відхилення			Темп росту,%		
	2021	2022	2023	2024	2022 від 2021	2023 від 2022	2024 від 2023	2022	2023	2024
Чиста виручка від реалізації продукції	11158331	6290171	5577923	3 443 081	-4868160	-712248	-2134842	56,4	88,7	61,7
Собівартість реалізації продукції	4282254	2891384	3036394	2 623 417	-1390870	145010	-412977	67,5	105,0	86,4
Валовий прибуток	6876077	3398787	2541529	819664	-3477290	-857258	-1721865	49,4	74,8	32,3
Інші операційні доходи	0	116190	0	0	116190	-116190	0	-	0,0	-
Адміністративні витрати	192326	201163	169470	162 935	8837	-31693	-6535	104,6	84,2	96,1
Витрати на збут	1184419	1732482	1553266	869 105	548063	-179216	-684161	146,3	89,7	56,0
Інші операційні витрати	399235	0	544183	1 643 786	-399235	544183	1099603	0,0	-	302,1
Фінансові результати від операційної діяльності	5100097	1581332	274610	-1856162	-3518765	-1306722	-2130772	31,0	17,4	-
Фінансові витрати	170851	210420	346 886	277 719	39569	136466	-69167	123,2	164,9	80,1
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	4929246	1370912	-72276	-2133881	-3558334	-1443188	-2061605	27,8	-	2952,4
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-905296	-253410	8 865	119 866	651886	262275	111001	28,0	-3,5	1352,1
Чистий прибуток (збиток)	4023950	1117502	-63411	-2014015	-2906448	-1180913	-1950604	27,8	-5,7	3176,1

Джерело: розраховано автором на основі [3, 4, 5]

Однак через значне навантаження на залізничні шляхи «Укрзалізниці» та прикордонні переходи в першій половині 2022 року спостерігалось уповільнення транспортування руди, що негативно вплинуло на стан розрахунків підприємства з покупцями. Наприкінці року ситуація покращилася. Частина продукції, призначена для експорту, у 2022 році транспортувалася

через дунайський порт у місті Ізмаїл.

Подібні проблеми спостерігались у 2023 році. У 2024 році до них додалися ворожі атаки на енергетичну систему України, що також викликало часткове призупинення діяльності АТ «Кривбасзалізрудком».

На зростання собівартості вплинули зміни цін на сировину та матеріали. Так, у 2022 році в Україні зафіксований високий рівень інфляції внутрішніх цін. При цьому відчутно зросли тарифи на електроенергію - на 29%. Ціни по іншим позиціям сировини та матеріалів впродовж 2022-2024 роках зросли в середньому на 30-50%. Результатом цього стало скорочення валового прибутку за період на 50,6%, 25,2% та на 67,7%.

Інші операційні доходи на підприємстві формуються тільки у 2022 році і це також впливає на результат операційної діяльності. При цьому інші операційні витрати у 2023 та 2024 роках зростають майже у 3 рази.

Також у 2022 році зростали адміністративні витрати та витрати на збут. Але у 2023-2024 роках вони поступово скорочувались, що, в принципі, пов'язано із скороченням обсягів продажу. Не дивлячись на таке скорочення, під впливом інших факторів у 2022- 2023 роках відбувається зниження обсягів операційного прибутку, а за результатами 2024 року навіть формується операційний збиток.

Також у 2021–2024 роках загальні фінансові витрати збільшились, а за відсутності фінансових доходів це здійснює ще більш негативний вплив на формування фінансового результату до оподаткування, який є від'ємним вже у 2023 році та ще більше посилюється у 2024 році.

Не дивлячись на суттєві витрати з податку на прибуток АТ «Кривбасзалізрудком» вистачає попереднього фінансового результату на виплату податку на прибуток і підприємство отримує чистий прибуток у 2021-2022 роках. Кінцевим результатом діяльності за 2023-2024 роки є збитковим.

Отже, за період 2023-2024 років на підприємстві формування чистого збитку закладається результатами операційної діяльності

Наступним кроком доцільно оцінити короткострокову

платоспроможність, або ліквідність АТ «Кривбасзалізрудком» (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Аналіз ліквідності АТ «Кривбасзалізрудком» за 2022-2024 роки

Показники	Станом на				Відхилення		
	01.01. 2022 р.	01.01. 2023 р.	01.01. 2024 р.	31.12. 2024 р.	2022	2023	2024
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,09	0,06	0,02	0,01	-0,025	-0,040	-0,018
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,17	1,18	1,08	0,90	0,01	-0,10	-0,19
Коефіцієнт покриття	1,37	1,56	1,59	1,23	0,19	0,03	-0,36

Джерело: розраховано автором на основі [3, 4, 5]

З таблиці видно, що АТ «Кривбасзалізрудком» може вважатись ліквідним протягом усього періоду.

Так, коефіцієнт швидкої ліквідності у 2022-2024 роках більший за нормативне значення. І це є ознакою здатності підприємства покрити короткострокові борги за рахунок грошових коштів та надходжень від дебіторів. Хоча за 2023-2024 роки він в цілому скорочується, його значення все одно вище рекомендованого.

Найкращі показники має коефіцієнт покриття у 2022-2024, який входить до меж нормативного значення, але на кінець 2024 року він поступово наближується до його нижньої межі.

Слід відмітити, що значення коефіцієнта абсолютної ліквідності за всі три роки не відповідає нормативу, що є негативним для підприємства. Але на фоні решти показників це не критичним.

Розглянемо далі стан ділової активності АТ «Кривбасзалізрудком» за допомогою коефіцієнтів (табл. 2.3).

Дані таблиці свідчать, що в цілому динаміка ділової активності АТ «Кривбасзалізрудком» має негативний характер. Єдиний показник, який позитивно характеризує прискорення обороту – це оборотність виробничих запасів, але слід зауважити, що це викликано, в першу чергу, скороченням їх обсягів у грошовому вираженні.

**Аналіз ділової активності АТ «Кривбасзалізрудком»
у 2022-2024 роках**

Показники	Рік			Відхилення	
	2022	2023	2024	2023 від 2022	2024 від 2023
Оборотність активів підприємства	0,45	0,38	0,25	-0,07	-0,13
Оборотність поточних активів	0,73	0,62	0,41	-0,12	-0,21
Оборотність запасів	1,70	1,20	1,07	-0,50	-0,13
Оборотність виробничих запасів	9,51	12,05	15,16	2,54	3,11
Оборотність дебіторської заборгованості	1,00	0,91	0,60	-0,09	-0,31
Оборотність кредиторської заборгованості	1,15	1,04	0,63	-0,11	-0,42
Фондовіддача	1,34	1,16	0,71	-0,18	-0,45
Фондомісткість	0,75	0,86	1,40	0,12	0,54
Фондоозброєність	1133,77	1144,19	812,43	10,42	-331,76

Джерело: розраховано автором на основі [3, 4, 5]

Так, у 2023-2024 роках відбувається уповільнення оборотності всіх інших елементів, що є негативною тенденцією в діяльності підприємства, оскільки свідчить про залучення додаткових грошових коштів, вкладених в загальні активи підприємства.

Негативним також є зниження фондовіддачі основних засобів у 2024 році, яке свідчить про зниження ефективності використання основних засобів та викликане скороченням виручки від реалізації продукції. І відповідно негативним є зростання показника фондомісткості, що характеризує вартість основних засобів на одну гривню виробленої продукції і свідчить про забезпеченість підприємства основними засобами.

Відповідно погіршення фондоозброєності також пояснюється як падінням обсягів виручки, так і скороченням числі працюючих на підприємстві. Протягом 2022-2024 років, внаслідок воєнних дій на території України, спостерігався відтік кадрових ресурсів АТ «Кривбасзалізрудком» - через виїзд

частини персоналу за кордон (переважно, жінок) та залучення до лав Збройних Сил України.

Наступним кроком доцільним є проведення аналізу рентабельності базового підприємства як показника ефективності діяльності (табл. 2.4):

Таблиця 2.4

**Аналіз рентабельності АТ «Кривбасзалізрудком»
у 2022-2024 роках, %**

Показники	Рік			Відхилення	
	2022	2023	2024	2023 від 2022	2024 від 2023
Рентабельність активів	7,98	-0,44	-14,72	-8,42	-14,29
Рентабельність основних засобів	23,77	-1,32	-41,69	-25,09	-40,38
Рентабельність оборотних активів	13,05	-0,70	-24,15	-13,76	-23,45
Рентабельність власного капіталу	17,21	-0,87	-32,46	-18,08	-31,58
Рентабельність позикового капіталу	14,90	-0,87	-26,94	-15,76	-26,08
Рентабельність продажу	17,77	-1,14	-58,49	-18,90	-57,36

Джерело: розраховано автором на основі [3, 4, 5]

З таблиці видно, що у 2022-2023 роках через скорочення обсягів чистого прибутку відбувається скорочення показників рентабельності активів як в цілому, так і за складовими елементами. Проте вже у 2023 та 2024 роках всі значення є від'ємними через сформований чистий збиток. Також зниження показників можна пояснити значним зростанням елементів активів та пасивів підприємства, яке не забезпечується відповідним зростанням чистого прибутку.

Тобто для підвищення ефективності використання капіталу АТ «Кривбасзалізрудком» необхідним є забезпечення прибутковості його діяльності.

Отже, загальний фінансовий стан АТ «Кривбасзалізрудком» протягом останніх років суттєво погіршився.

2.2. Аналіз фінансової стійкості та довгострокової платоспроможності АТ «Кривбасзалізрудком»

Фінансова стійкість підприємства визначається, зокрема, використанням майна та його джерелами формування. Тому аналіз фінансової стійкості доцільно розпочати з дослідження динаміки активів АТ «Кривбасзалізрудком», який подано в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Аналіз динаміки активів АТ «Кривбасзалізрудком» за 2022-2024 роки, тис. грн.

Показники	Станом на				Відхилення			Темп росту, %		
	01.01. 2022 р.	01.01. 2023 р.	01.01. 2024 р.	31.12. 2024 р.	2022	2023	2024	2022	2023	2024
нематеріальні активи	76532	72018	66 971	61919	-4514	-5047	-5052	94,1	93,0	92,5
основні засоби	4632438	4768919	4858732	4802102	136481	89813	-56630	102,9	101,9	98,8
довгострокові фінансові інвестиції	583092	583092	583 092	0	0	0	-583092	100,0	100,0	0,0
довгострокова дебіторська заборгованість	725	275	45	0	-450	-230	-45	37,9	16,4	0,0
відстрочені податкові активи	71691	80125	120 741	190660	8434	40616	69919	111,8	150,7	157,9
Необоротні активи	5364478	5504429	5629581	5054681	139951	125152	-574900	102,6	102,3	89,8
запаси	1191461	2204770	2841795	2068369	1013309	637025	-773426	185,0	128,9	72,8
виробничі запаси	314157	293860	210 074	136 106	-20297	-83786	-73968	93,5	71,5	64,8
незавершене виробництво	22498	30256	46 490	52 457	7758	16234	5967	134,5	153,7	112,8
готова продукція	854804	1880654	2 585 231	1879806	1025850	704577	-705425	220,0	137,5	72,7
дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	228485	146491	318 437	181 853	-81994	171946	-136584	64,1	217,4	57,1
дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	110423	211264	210498	424499	100841	-766	214001	191,3	99,6	201,7
інша поточна дебіторська заборгованість	5933857	5931585	5 417 390	4 925 894	-2272	-514195	-491496	100,0	91,3	90,9
грошові кошти та їх еквіваленти	518385	363664	129 524	33 856	-154721	-234140	-95668	70,2	35,6	26,1
інші оборотні активи	87578	196818	44 787	79 458	109240	-152031	34671	224,7	22,8	177,4
Оборотні активи	8070189	9054592	8962431	7713929	984403	-92161	-1248502	112,2	99,0	86,1
Активи	13434667	14559021	14592012	12768610	1124354	32991	-1823402	108,4	100,2	87,5

Джерело: розраховано автором на основі [3, 4, 5]

З таблиці видно, що динаміка майна АТ «Кривбасзалізрудком» має загальну тенденцію до скорочення. Так, протягом 2022 року його обсяги зростали на 1124354 тис. грн, або на 8,4%, у 2023 році – 3291 тис. грн, або на 0,2%, але скорочення у 2024 році є більш значним – на 1823402 тис. грн, або на 12,5%

Динаміка загального майна підприємства пояснюється динамікою його складових елементів, зокрема оборотними активами. При цьому вартість необоротних активів АТ «Кривбасзалізрудком» протягом 2022-2023 років зростає - на 2,6% та на 2,3%, а у 2024 році скорочується на 10,2%. Таку ж динаміку має залишкова вартість основних засобів підприємства – зростають у 2022 та 2023 роках (на 2,9% та 1,9%) та скорочуються у 2024 році (на 1,2%). Постійно скорочуються обсяги нематеріальних активів, а довгострокові фінансові інвестиції та довгострокова дебіторська заборгованість повністю реалізуються на кінець 2024 року.

В свою чергу, оборотні активи підприємства у 2022 році зростали на 12,2%, або на 984403 тис. грн., проте значно скоротились у 2023 році на 1%, або 92161 тис. грн. та у 2024 році - на 13,9%, або 1248502 тис. грн.

У складі оборотних активів вартість запасів АТ «Кривбасзалізрудком» - зростає на 85% та 28,9% та скорочується на 17,2%. Таку ж динаміку мають обсяги незавершеного виробництва (зростання на 34,5% та 53,7% і скорочення на 35,2% відповідно по роках) та обсяги готової продукції (зростання майже втричі у 2022-2023 роках та скорочення у 2024 році на 27,3%). Таке зростання за цими статтями є наслідком воєнних дій, коли АТ «Кривбасзалізрудком» не мало можливості своєчасно та в повному обсязі виробляти та реалізовувати товарну руду. Також у складі запасів щороку скорочується вартість виробничих запасів – майже в 2,5 рази протягом трьох років.

На відміну від запасів дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги скорочується у 2022 та 2024 роках на 35,9% та 42,9%, або на 81994 тис. грн. та на 136584 тис. грн. відповідно, але вона зростала у 2023 році – на 117,4%, або на 171946 тис. грн. Навпаки дебіторська заборгованість за

розрахунками зростає у 2022 та 2024 роках та скорочується у 2023 році. Вона повністю складається заборгованістю за розрахунками з бюджетом. Привертає увагу значне скорочення іншої дебіторської заборгованості у 2023-2024 роках.

В цілому таку ситуацію з дебіторською заборгованістю неможна вважати позитивною, оскільки вона свідчить про погіршення розрахунково-платіжної дисципліни на підприємстві.

Слід відмітити щорічне скорочення обсягів грошових коштів та їх еквівалентів – у 2022 році має місце їх скорочення майже у 1,5 рази, та у 2023-2024 роках – майже повністю. Коливаються обсяги інших оборотних активів – зростають у 2022 та 2024 роках, але у 2023 році також скорочуються.

На підприємстві відсутні необоротні активи та групи вибуття.

Таблиця 2.6

**Аналіз структури активів АТ «Кривбасзалізрудком»
за 2022-2024 роки, %**

Показники	Станом на				Відхилення		
	01.01. 2022 р.	01.01. 2023 р.	01.01. 2024 р.	31.12. 2024 р.	2022	2023	2024
нематеріальні активи	0,6	0,5	0,5	0,5	-0,1	0,0	0,0
основні засоби	34,5	32,8	33,3	37,6	-1,7	0,5	4,3
довгострокові фінансові інвестиції	4,3	4,0	4,0	0,0	-0,3	0,0	-4,0
довгострокова дебіторська заборгованість	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
відстрочені податкові активи	0,5	0,6	0,8	1,5	0,0	0,3	0,7
Необоротні активи	39,9	37,8	38,6	39,6	-2,1	0,8	1,0
запаси	8,9	15,1	19,5	16,2	6,3	4,3	-3,3
виробничі запаси	2,3	2,0	1,4	1,1	-0,3	-0,6	-0,4
незавершене виробництво	0,2	0,2	0,3	0,4	0,0	0,1	0,1
готова продукція	6,4	12,9	17,7	14,7	6,6	4,8	-3,0
дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1,7	1,0	2,2	1,4	-0,7	1,2	-0,8
дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	0,8	1,5	1,4	3,3	0,6	0,0	1,9
інша поточна дебіторська заборгованість	44,2	40,7	37,1	38,6	-3,4	-3,6	1,5
грошові кошти та їх еквіваленти	3,9	2,5	0,9	0,3	-1,4	-1,6	-0,6
інші оборотні активи	0,7	1,4	0,3	0,6	0,7	-1,0	0,3
Оборотні активи	60,1	62,2	61,4	60,4	2,1	-0,8	-1,0
Активи	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: розраховано автором на основі [3, 4, 5]

З таблиці видно, що в структурі активів АТ «Кривбасзалізрудком» переважають оборотні активи. Але на протилежність від загальної тенденції до зростання у грошовому вираженні у 2023-2024 роках їх частка скорочується на 0,8 та 1 відсоткові пункти, хоча у 2022 році навпаки вона зростала на 2,1 відсоткові пункти. У їх складі в цілому зростає питома вага запасів та іншої поточної дебіторської заборгованості. Зміна частки грошових коштів відповідає їх динаміці у грошовому виразі – суттєво скорочується у 2022-2024 роках (на 1,5, 1,6 та 0,6 пункти).

У складі необоротних активів поступово зростає частка основних засобів підприємства – на 0,5 та 4,3 пункти за 2023-2024 роки, хоча вони і залишаються найбільш суттєвою статтею у активах.

Протилежну тенденцію має частка необоротних активів – зростає за період 2023-2024 років та скорочується у 2022 році.

В цілому найбільш вагомими у структурі майна підприємства є основні засоби, а також інша поточна дебіторська заборгованість. Частка інших статей суттєвого впливу не здійснює.

Наступним кроком доцільно провести загальний аналіз джерел фінансування базового підприємства, тобто його пасивів, що проведено в таблиці 2.7.

В цілому власний капітал АТ «Кривбасзалізрудком» у 2022-2023 роках зростає на 21,6% та 3,5%, проте у 2024 році він суттєво скорочується – на 31,7%. При цьому статутний капітал підприємства є незмінним на протязі 2022–2024 років. він складається з простих іменних акцій, кількість яких становить 1`991`233 тис. штук номінальною вартістю 1,00 грн.

АТ «Кривбасзалізрудком» за три останні не здійснювало викуп власних акцій. Оскільки акції підприємства за формою існування бездокументарні, тому за звітний період товариство не видавало сертифікатів цінних паперів. Щодо акцій АТ «Кривбасзалізрудком» не здійснено публічну пропозицію та акції товариства не допущені до торгів на фондовій біржі в частині включення до біржового реєстру.

Таблиця 2.7

**Аналіз динаміки пасивів АТ «Кривбасзалізрудком»
за 2022-2024 роки, тис. грн.**

Показники	Станом на				Відхилення			Темп росту, %		
	01.01. 2022 р.	01.01. 2023 р.	01.01. 2024 р.	31.12. 2024 р.	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Зареєстрований капітал	1991233	1991233	1991233	1991233	0	0	0	100,0	100,0	100,0
Капітал у дооцінках	-462263	-350533	-71 954	-427167	111730	278579	-355213	75,8	20,5	593,7
Нерозподілений прибуток	4334017	5486043	5 455 040	3472642	1152026	-31003	-1982398	126,6	99,4	63,7
Власний капітал	5862987	7126743	7374319	5036708	1263756	247576	-2337611	121,6	103,5	68,3
Пенсійні зобов'язання	1671422	1602869	1 500 984	1 346 273	-68553	-101885	-154711	95,9	93,6	89,7
Довгострокові забезпечення	4290	27176	71 822	99 129	22886	44646	27307	633,5	264,3	138,0
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1675712	1630045	1572806	1445402	-45667	-57239	-127404	97,3	96,5	91,9
Поточна кредиторська заборгованість	5565405	5344348	5336600	5663897	-221057	-7748	327297	96,0	99,9	106,1
за товари, роботи, послуги	127807	76292	103 103	411 303	-51515	26811	308200	59,7	135,1	398,9
за розрахунками з бюджетом	172539	23976	18 455	32 275	-148563	-5521	13820	13,9	77,0	174,9
за розрахунками зі страхування	20174	15083	10 529	11 129	-5091	-4554	600	74,8	69,8	105,7
за розрахунками з оплати праці	65835	49966	32 960	37 637	-15869	-17006	4677	75,9	66,0	114,2
за розрахунками з учасниками	5179050	5179031	5 171 553	5 171 553	-19	-7478	0	100,0	99,9	100,0
Поточні забезпечення	270544	288768	275 461	442 777	18224	-13307	167316	106,7	95,4	160,7
Інші поточні зобов'язання	60019	169117	32 826	179 826	109098	-136291	147000	281,8	19,4	547,8
Поточні зобов'язання і забезпечення	5895968	5802233	5644887	6286500	-93735	-157346	641613	98,4	97,3	111,4
Пасиви	13434667	14559021	14592012	12768610	1124354	32991	-1823402	108,4	100,2	87,5

Джерело: розраховано автором на основі [3, 4, 5]

Резервний капітал на підприємстві відсутній протягом усього періоду. Проте згідно Господарського Кодексу України резервний фонд має бути сформований у розмірі не менше 25% від статутного фонду підприємства. Тобто у АТ «Кривбасзалізрудком» наявна невідповідність, яка потребує негайних заходів щодо її усунення.

Капітал у дооцінках представлений уцінкою необоротних активів. Позитивним було її скорочення у 2022-2023 роках, проте на кінець 2024 року

вона знов суттєво зростала.

Нерозподілений прибуток відображає суму прибутку, яка реінвестована у підприємство. АТ «Кривбасзалізрудком» протягом 2022 року отримує чистий прибуток, який збільшує суму накопичених нерозподілених прибутків минулих періодів. Протягом 2022 року їх обсяги зростають на 26,6%, або 1152026 тис. грн. Але у 2023-2024 роках через чисті збитки ця стаття скорочується - на 31003 тис. грн., або на 0,6% у 2023 році та ще у 2024 році на 1982398 тис. грн, або на 36,3%.

Зменшення обсягів довгострокових зобов'язань і забезпечень відбувається протягом усього періоду - у 2022 році на 2,7%, у 2023 році – на 3,5% та у 2024 році – на 8,1%. У складі довгострокових зобов'язань АТ «Кривбасзалізрудком» довгострокові кредити банків відсутні.

Найбільш значною статтею є пенсійні зобов'язання, які представлені зобов'язаннями за пенсійними виплатами (відшкодування Пенсійному Фонду 100% від фактичних витрат на виплату і доставку пільгових пенсій працівникам) - post employment benefits plan або скорочено – «РЕВ»– плани, а також зобов'язаннями за довгостроковими виплатами, які встановлені Колективним договором - other longterm plan або скорочено – «OLT»–плани.

Постійно змінною є динаміка поточних зобов'язань і забезпечень – вони скорочуються на 1,6% та на 2,7% у 2022 та 2023 роках, проте у зростають 2024 році на 11,4%. У їх складі відсутні короткострокові кредити банків, видані векселі та доходи майбутніх періодів.

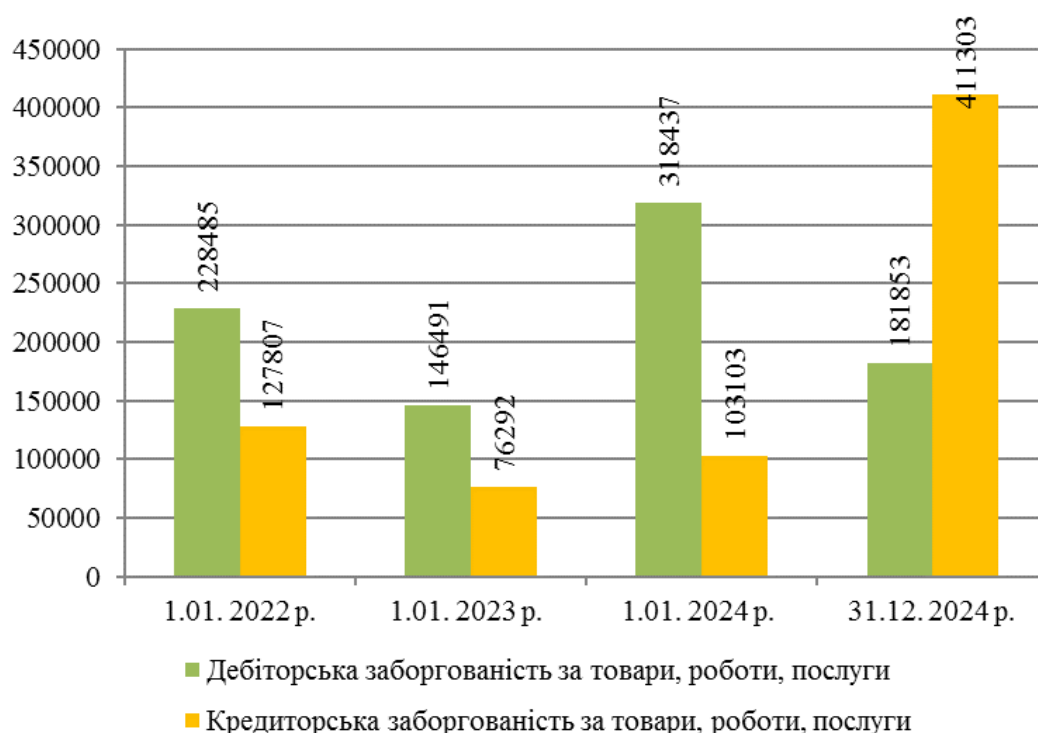
Загальною тенденцією кредиторської заборгованості є зростання.

Динаміка кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги після скорочення у 2022 році також в цілому зростає – на 35,1% у 2023 році, а у 2024 році майже в 4 рази. Така динаміка обсягів товарної кредиторської заборгованості є в цілому негативною, оскільки свідчить, що підприємство не розраховується за своїми боргами. З іншого боку, саме товарна кредиторська заборгованість може вважатись для підприємства безоплатним джерелом фінансування поточних потреб. Тобто для АТ «Кривбасзалізрудком» важливим

є відстеження термінів погашення кредиторської заборгованості та недопущення її прострочення та нарахування штрафних санкцій.

Слід також відмітити скорочення заборгованості за розрахунками з бюджетом – на 148563 тис. грн., або на 86,1% у 2022 році та на 5521 тис. грн., або на 23% у 2023 році та її зростання у 2024 році на 13820 тис. грн. В цілому така ситуація може вважатись позитивною. За всіма іншими складовими має місце такаж сама динаміка.

Якщо в цілому аналізувати баланс АТ «Кривбасзалізрудком», то можна побачити, що протягом 2022-2023 років дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги перевищує кредиторську заборгованість цього виду (рис. 2.1). Це може вважатися негативним для базового підприємства, оскільки свідчить про не вигідні для нього умови комерційного кредитування. Проте на кінець 2024 року ситуація змінюється на протилежну.

Рис. 2.1 Динаміка дебіторської та кредиторської заборгованості АТ «Кривбасзалізрудком» за 2022–2024 роки, тис. грн.

Джерело: розраховано автором на основі [3, 4, 5]

Надалі проведемо оцінку структури джерел фінансування базового

підприємства.

Таблиця 2.8

**Аналіз структури пасивів АТ «Кривбасзалізрудком»
за 2022-2024 роки, %.**

Показники	Станом на				Відхилення		
	01.01. 2022 р.	01.01. 2023 р.	01.01. 2024 р.	31.12. 2024 р.	2022	2023	2024
Зареєстрований капітал	14,8	13,7	13,6	15,6	-1,1	0,0	1,9
Капітал у дооцінках	-3,4	-2,4	-0,5	-3,3	1,0	1,9	-2,9
Нерозподілений прибуток	32,3	37,7	37,4	27,2	5,4	-0,3	-10,2
Власний капітал	43,6	49,0	50,5	39,4	5,3	1,6	-11,1
Пенсійні зобов'язання	12,4	11,0	10,3	10,5	-1,4	-0,7	0,3
Довгострокові забезпечення	0,0	0,2	0,5	0,8	0,2	0,3	0,3
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	12,5	11,2	10,8	11,3	-1,3	-0,4	0,5
Поточна кредиторська заборгованість	41,4	36,7	36,6	44,4	-4,7	-0,1	7,8
за товари, роботи, послуги	1,0	0,5	0,7	3,2	-0,4	0,2	2,5
за розрахунками з бюджетом	1,3	0,2	0,1	0,3	-1,1	0,0	0,1
за розрахунками зі страхування	0,2	0,1	0,1	0,1	-0,1	0,0	0,0
за розрахунками з оплати праці	0,5	0,3	0,2	0,3	-0,2	-0,1	0,1
за розрахунками з учасниками	38,5	35,6	35,4	40,5	-3,0	-0,1	5,1
Поточні забезпечення	2,0	2,0	1,9	3,5	0,0	-0,1	1,6
Інші поточні зобов'язання	0,4	1,2	0,2	1,4	0,7	-0,9	1,2
Поточні зобов'язання і забезпечення	43,9	39,9	38,7	49,2	-4,0	-1,2	10,5
Пасиви	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: розраховано автором на основі [3, 4, 5]

В структурі пасиву АТ «Кривбасзалізрудком» значну питому вагу протягом 2022–2024 року займає власний капітал. Його частка поступово зростає на кінець 2023 року, та знов знижується на кінець періоду до 39,4% відповідно до змін обсягів в грошовому виразі. В структурі власного капіталу найбільшу питому вагу займає нерозподілений прибуток. Хоча протягом 2022 року його частка зростає на 5,4 відсоткові пункти, у 2023 році вона скорочується - на 0,3 пункти та ще на 10,2 у 2024 році відповідно до динаміки цієї статті у грошовому вираженні.

Частка статутного капіталу в структурі власного капіталу є також

значною і також зростає на кінець 2024 року на кінець 2024 року до 4%. Також зменшується і частка капіталу в дооцінках.

Має місце загальне скорочення питомої ваги довгострокових зобов'язань. У складі довгострокових зобов'язань переважна частка протягом усього періоду дослідження належить пенсійним зобов'язанням, але відповідно до їх динаміки в грошовому виразі, їх питома вага зменшувалась у 2024 році.

Частка поточних зобов'язань зростає у 2024 році на 10,5 відсоткові пункти. У складі короткострокових зобов'язань переважна частка належить кредиторській заборгованості за розрахунками з учасниками, питома вага якої є зростаючою. Саме останні мають суттєву питому вагу у складі кредиторської заборгованості та значну у структурі пасивів АТ «Кривбасзалізрудком».

Позитивним є скорочення питомої ваги поточної заборгованості за розрахунками з бюджетом та з оплати праці. Проте частка цих статей є несуттєвою.

Наступним кроком необхідно оцінити фінансову стійкість базового підприємства за допомогою системи коефіцієнтів (табл. 2.9).

З таблиці видно, що у 2022-2023 роках відбувається несуттєве зростання коефіцієнта автономії – на 5% у 2022 році та на 2% у 2023 році, але за результатами 2024 року він стрімко зменшується до 36%. Це значення набагато нижче рекомендованого, а отже, говорить про зменшення частки власних джерел фінансування в структурі пасивів АТ «Кривбасзалізрудком». Відповідно має місце зростання коефіцієнту леверіджу.

Зростання 2024 року коефіцієнту вартості необоротних активів у майні підприємства може вважатися позитивною тенденцією. Проте його зменшення у 2022-2023 роках є негативною тенденцією, а частка необоротного капіталу в структурі активів підприємства, що становить 0,40, є малою, оскільки для базового підприємства саме необоротні активи виступають необхідною умовою для реалізації основної операційної діяльності та генерації прибутку. Також негативним є скорочення частки показника вартості реального основного капіталу в структурі майна підприємства та зростання коефіцієнту вартості

оборотних активів у 2022 році.

Таблиця 2.9

**Аналіз показників фінансової стійкості АТ «Кривбасзалізрудком» у
2022-2024 роках**

Показники	Станом на				Відхилення		
	01.01. 2022 р.	01.01. 2023 р.	01.01. 2024 р.	31.12. 2024 р.	2022	2023	2024
Коефіцієнт автономії	0,44	0,49	0,51	0,39	0,05	0,02	-0,11
Коефіцієнт леверіджу	1,29	1,04	0,98	1,54	-0,25	-0,06	0,56
Коефіцієнт вартості необоротних активів	0,40	0,38	0,39	0,40	-0,02	0,01	0,01
Коефіцієнт вартості оборотних активів	0,60	0,62	0,61	0,60	0,02	-0,01	-0,01
Коефіцієнт вартості реального основного капіталу	0,34	0,33	0,33	0,38	-0,02	0,01	0,04
Чисті оборотні кошти, тис. грн.	2174221	3252359	3317544	1427429	1078138	65185	- 1890115
Власні оборотні кошти, тис. грн.	498509	1622314	1744738	-17973	1123805	122424	- 1762711
Коефіцієнт маневрування	0,09	0,23	0,24	0,00	0,14	0,01	-0,24
Коефіцієнт закріплення ВОК в запасах	0,42	0,74	0,61	-0,01	0,32	-0,12	-0,62
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,56	0,60	0,61	0,51	0,04	0,01	-0,11
Коефіцієнт фінансового левериджу	0,29	0,23	0,21	0,29	-0,06	-0,02	0,07

Джерело: розраховано автором на основі [3, 4, 5]

Негативним моментом слід вважати ситуацію з від'ємним обсягом ВОК на кінець 2024 року. Причиною цього стало значне скорочення власного капіталу при одночасному зростанні оборотного. Але за 3 попередні роки його значення зростало, що в цілому позитивно характеризує співвідношення між активами і пасивами підприємства і може свідчити про тимчасові проблеми на підприємстві.

Відповідно негативним є скорочення коефіцієнта маневрування власним капіталом на кінець періоду дослідження.

Коефіцієнт фінансової стійкості АТ «Кривбасзалізрудком» різко скорочується у 2024 році. Отже, підприємство не має достатньо стабільних

джерел для фінансування своєї діяльності.

Коефіцієнт фінансового левериджу поступово скорочується протягом 2022-2023 років, що свідчить про зниження фінансового ризику через зростання залежності підприємств від довгострокових зобов'язань (які також скорочувались), але у 2024 році ситуація радикально змінилась. Проте за все роки він не перетинає меж нормативу, тобто АТ «Кривбасзалізрудком» здатне виконати власні довгострокові зобов'язання.

Отже, переважна частка майна АТ «Кривбасзалізрудком» профінансована позиковими коштами, і тому за відносними показниками базове підприємство не може вважатись фінансово стійким.

Згідно розглянутої методики надалі необхідно оцінити фінансову стійкість за абсолютними показниками та визначити її тип. Це здійснено у таблиці 2.10:

Таблиця 2.10

**Аналіз типу фінансової стійкості АТ «Кривбасзалізрудком»
у 2022-2024 роках**

Показники	Станом на				Відхилення		
	01.01. 2022 р.	01.01. 2023 р.	01.01. 2024 р.	31.12. 2024 р.	2022	2023	2024
Запаси	1191461	2204770	2841795	2068369	1013309	637025	-773426
Власні оборотні кошти (ВОК)	498509	1622314	1744738	-17973	1123805	122424	-1762711
ВОК-запаси	-692952	-582456	-1097057	-2086342	110496	-514601	-989285
Власні оборотні кошти та довгострокові кредити	498509	1622314	1744738	-17973	1123805	122424	-1762711
Власні оборотні кошти та довгострокові кредити-запаси	-692952	-582456	-1097057	-2086342	110496	-514601	-989285
Власні оборотні кошти та довгострокові і короткострокові кредити	498509	1622314	1744738	-17973	1123805	122424	-1762711
Власні оборотні кошти та довгострокові і короткострокові кредити -запаси	-692952	-582456	-1097057	-2086342	110496	-514601	-989285
Тип фінансової стійкості	Кризовий фінансовий стан	Кризовий фінансовий стан	Кризовий фінансовий стан	Кризовий фінансовий стан	x	x	x

Джерело: розраховано автором на основі [3, 4, 5]

Проведений аналіз засвідчив, що за останні 3 роки базове підприємство

не характеризується абсолютною стійкістю на жодну дату. Фінансовий стан АТ «Кривбасзалізрудком» протягом періоду дослідження є кризовим. Це означає, що для забезпечення запасів підприємства не вистачає «нормальних» джерел їх формування. Наслідком такого фінансового стану на підприємстві є зростання загрози його банкрутства.

Таким чином, у 2022–2024 роках АТ «Кривбасзалізрудком» не може вважатись фінансово стійким та платоспроможним, до того ж на кінець 2024 року ситуація загострюється.

Висновки до розділу 2

За 2022-2024 роки відбувається постійне скорочення чистої виручки від реалізації продукції підприємства, собівартість зменшувалась лише у 2022 та 2024 роках (на 32,5% та 13,6%), хоча і меншими темпами, ніж виручки, а у 2023 році навіть зростала на 5%. В результаті скоротився валовий прибуток.

Інші операційні доходи на підприємстві були тільки у 2022 році, а інші операційні витрати у 2023 та 2024 роках зростали майже у 3 рази. Цей факт та зростання адміністративних витрат та витрат на збут негативно вплинуло на результат операційної діяльності.

Враховуючи ще вплив фінансових витрат, АТ «Кривбасзалізрудком» отримує чисті збитки у 2023 та 2024 роках.

АТ «Кривбасзалізрудком» в цілому може вважатись ліквідним, оскільки на кінець періоду дослідження відповідні коефіцієнти або входять до нормативу, або перевищують його.

Негативною тенденцією в діяльності базового підприємства є зниження ділової активності та скорочення періоду обороту активів, а також їх елементів за останні роки. Негативним також є зниження фондівдачі основних засобів та фондоозброєності праці, що пояснюється як падінням обсягів виручки, так і

скороченням числі працюючих на підприємстві.

Також суттєво погіршились показники рентабельності, зокрема в 2023-2024 роках підприємство характеризується збитковістю.

Вартість майна АТ «Кривбасзалізрудком» має загальну тенденцію до скорочення. При цьому вартість необоротних активів зростає протягом 2022-2023 років та скорочується у 2024 році. Таку ж динаміку має залишкова вартість основних засобів підприємства. Оборотні активи зростали у 2022 році на 12,2%, проте скоротились у 2023 -2024 роках.

У складі оборотних активів запаси зростають у 2022-2023 роках та зменшуються у 2024 році за рахунок незавершеного виробництва та готової продукції. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги скорочується у 2022 та 2024 роках, дебіторська заборгованість за розрахунками навпаки зростає. Слід відмітити поступове скорочення обсягів грошових коштів та їх еквівалентів.

В структурі майна АТ «Кривбасзалізрудком» протягом усього періоду дослідження переважають оборотні активи. В цілому коливання за статтями є незначними та стосуються вони переважно запасів та дебіторської заборгованості.

В цілому власний капітал зростає у 2022-2023 роках на 22% та 3%, проте у 2024 році він суттєво скорочується – на 32%. Статутний капітал підприємства є незмінним, а капітал у дооцінках представлений уцінкою необоротних активів.

Нерозподілений прибуток у 2022 році зростає, а але наступні роки скорочується через чисті збитки. Скорочення обсягів довгострокових зобов'язань і забезпечень відбувається протягом усього періоду, а динаміка поточних зобов'язань і забезпечень є змінною – вони скорочуються у 2022-2023 роках, проте у зростають 2024 році. У їх складі кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги після скорочення у 2022 році в цілому зростає, а зміни у складі заборгованості за розрахунками не є значними.

В структурі джерел фінансування найбільшу питому вагу протягом 2022–

2024 року займають поточні зобов'язання та забезпечення, у складі яких найбільш вагомою статтею є заборгованість за розрахунками з учасниками. Також коливання питомої ваги нерозподіленого прибутку повністю відповідають його змінам у грошовому вираженні.

Аналіз показників фінансової стійкості АТ «Кривбасзалізрудком» виявив, що власний капітал значно менший за позиковий, що в цілому свідчить про недостатню стійкість підприємства та його обмежену здатність виконувати фінансові зобов'язання. Разом з тим на кінець 2024 року на підприємстві відсутні власні оборотні кошти, що свідчить про неможливість профінансувати мінімум запасів за рахунок власного капіталу і є загрозою довгострокової платоспроможності.

Аналіз типу фінансової стійкості підтвердив попередні результати – за роки дослідження АТ «Кривбасзалізрудком» характеризується кризовим фінансовим станом, до того значно погіршує свою фінансову стійкість та довгострокову платоспроможність.

РОЗДІЛ 3.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА ДОВГОСТРОКОВОЇ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ АТ «КРИВБАСЗАЛІЗРУДКОМ»

3.1. Сучасні підходи щодо підвищення ефективності управління фінансовим станом підприємства

Забезпечення ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства є однією з головних цілей діяльності керівництва. Цей процес включає планування, аналіз, регулювання та контроль, причому кожна складова має бути в полі зору менеджерів і потребує вдосконалення та адаптації до новітніх наукових досягнень.

Останніми роками світова наукова думка дозволила підприємствам впроваджувати нові підходи до планування своєї діяльності та позиціонування на ринку через використання різноманітних методів бюджетування, які раніше застосовувалися лише на макроекономічному рівні. Зокрема, це стосується системних моделей, які виходять за межі планування і охоплюють також аналіз, регулювання та контроль — усі етапи управління фінансовим станом.

З'явилися нові розробки в галузі бюджетування, фінансового контролінгу та комплексного аналізу фінансового стану на основі інтегральних моделей. Серед них можна виділити збалансовану систему показників фінансового стану підприємства (Balanced Scorecard), методи визначення вартості підприємства (EVA, EBITDA, TSR), оцінку комерційної надійності через моделі прогнозування банкрутства (Altman Z-score), удосконалені системи обліку та контролю (Responsibility Accounting), а також визначення фінансово-економічного потенціалу підприємства (Shareholder Value Index) та оцінку результативності фінансового менеджменту.

Курс України на інтеграцію у світове господарство та вихід на

міжнародні фінансові ринки вимагає впровадження міжнародних стандартів і систем оцінки результатів та стійкості компаній. Серед багатьох існуючих систем на сьогоднішній день особливо виділяється методологія Balanced Scorecard.

Balanced Scorecard (BSC), або Система збалансованих показників, є управлінським інструментом, що дозволяє керівникам перетворювати стратегічні цілі компанії на чіткий план оперативної діяльності підрозділів і ключових працівників, а також оцінювати результати їхньої роботи з точки зору реалізації стратегії за допомогою ключових показників ефективності. Цю систему було розроблено в 1992 році професорами Гарвардської школи економіки на основі дослідження американських компаній.

Система збалансованих показників є відносно новою технологією, створеною на основі дослідження, проведеного в 1990 році Девідом Нортоном і Робертом Капланом. Метою дослідження було виявлення нових способів підвищення ефективності бізнесу та досягнення його цілей. Нортон і Каплан виходили з гіпотези, що управління лише за фінансовими показниками не забезпечує достатньої інформації для прийняття правильних і своєчасних управлінських рішень. Підстави для цього твердження були вагомими: наприклад, розрив між балансовою і ринковою вартістю американських компаній у 1978 році становив 5%, тоді як до 1998 року компанії недооцінювали себе на 72% за бухгалтерським обліком. Це сталося через поступове, але неухильне зростання вартості нематеріальних активів, таких як інтелектуальний капітал, інновації та репутація, у загальній вартості компаній.

Стандарти фінансової звітності (GAAP, IAS) не враховували ці економічні зміни, що призвело до відмови інвесторів від бухгалтерської звітності як джерела інформації. До появи Balanced Scorecard існували спроби адаптувати показники ефективності до нових економічних умов, але вони стосувалися лише фінансових аспектів діяльності. Показники, такі як EVA, EBITIDA та TSR, надавали акціонерам більш реальну картину поточного стану бізнесу, але для управління компанією їх було недостатньо [47].

Головний принцип Системи збалансованих показників полягає в тому, що управляти слід лише тим, що можна виміряти. Це означає, що цілі можуть бути досягнуті лише за наявності показників, які піддаються числовому вимірюванню та аналізу. Balanced Scorecard акцентує увагу не лише на фінансових, а й на нефінансових показниках, що дозволяє оцінити такі, здавалося б, неможливі для вимірювання аспекти, як рівень лояльності клієнтів чи інноваційний потенціал компанії, а також інші суб'єктивні прояви різноманітних факторів.

Автори Balanced Scorecard визначили чотири основні напрямки оцінки ефективності, які відповідають на ключові питання для успішної діяльності компанії:

фінанси (яке враження про компанію мають акціонери та інвестори),

клієнти (як покупці сприймають компанію),

бізнес-процеси (які з них потребують оптимізації, на яких заходах слід зосередитися, а від яких відмовитися);

навчання і зростання (можливості розвитку компанії та її працівників).

Для фінансових менеджерів та аналітиків перша складова є найважливішою і активно досліджується. Основними групами показників у фінансовому секторі є прибутковість (рентабельність) та фінансова стійкість, яка є пріоритетною для стратегії підприємства.

Побудова Balanced Scorecard для конкретної компанії включає кілька елементів:

- карту стратегічних задач, що логічно пов'язані зі стратегічними цілями;

- карту збалансованих показників, яка містить кількість вимірювальних показників ефективності бізнес-процесів, цільові значення та терміни їх досягнення;

- цільові проекти (інвестиції, навчання), які забезпечують необхідні зміни;

- «панелі інструментів» для керівників різних рівнів, що дозволяють контролювати та оцінювати діяльність.

«Панель інструментів» для менеджера кожного рівня включає показники, з якими він працює у своїй діяльності. Для фінансового менеджера це можуть бути показники вартості компанії, ефективності використання капіталу та інвестицій. Побудова Balanced Scorecard здійснюється так, щоб завдання і показники менеджерів вищого рівня інтегровано відображали завдання і показники менеджерів нижчого рівня в організаційній структурі.

Згідно з даними дослідження Harvard Business School серед 937 світових компаній із переліку Global-1000, існує кілька причин невдачі у втіленні стратегій:

- неправильна реалізація стратегічних цілей компанії,
- персонал може не знати або не асоціювати стратегічні цілі компанії зі своєю діяльністю,
- розподіл ресурсів у бюджетах часто не пов'язаний із реалізацією стратегічних цілей
- контроль діяльності охоплює далеко не всі важливі показники для ведення бізнесу, а мотивація працівників може бути спрямована лише на досягнення поточних фінансових показників,
- програми розвитку бізнесу не завжди враховують фактори реалізації стратегії компанії,
- а також можуть бути й інші причини, не пов'язані з об'єктивними реаліями ринку.

Проект побудови Balanced Scorecard не обмежується лише створенням системи вимірників; ця система організовує дії компанії на шляху до стратегічних цілей. Досвід впровадження Системи Збалансованих Показників у компаніях дозволяє описати типовий механізм розробки та імплементації Balanced Scorecard.

Проект розробки складається з кількох етапів. На першому етапі необхідно сформулювати мету, зрозуміти та узгодити загальні завдання, що стоять перед компанією.

Другий етап полягає у визначенні перспектив і напрямків діяльності,

необхідних для реалізації стратегічних цілей. На цьому етапі можна використовувати схему чотирьох напрямів показників, запропоновану Д. Нортон і Р. Капланом, або ж визначити індивідуальні напрямки діяльності для кожної конкретної компанії.

На третьому етапі слід визначити завдання, які потрібно виконати для досягнення мети, та розподілити їх за напрямками діяльності. У процесі цього етапу відбувається уточнення завдань, виконання яких призведе до досягнення основної цілі.

У сфері «Фінанси» основними стратегічними завданнями та показниками, які їх вимірюють, є:

- зростання прибутків компанії,
- підвищення фінансової стійкості підприємства,
- мінімізація непередбачуваних витрат,
- ефективне використання інвестицій.

Наступним, четвертим, етапом є встановлення причинно-наслідкових зв'язків і факторів впливу між цілями та завданнями. Важливо з'ясувати, як виконання певних завдань впливає на досягнення цілей. Аналіз факторів впливу допомагає об'єднати завдання та цілі в єдину систему, що завершує етап створення Карти стратегічних завдань.

Далі необхідно визначити вимірники досягнень та цілей. Ступінь виконання кожного стратегічного завдання або загальної мети має вимірюватися показниками, які повинні бути виражені в числовому форматі. Кожен показник ефективності має нормативне значення, що свідчить про можливість досягнення мети в установлені терміни.

Наступним шостим кроком є розробка програм для досягнення цілей і завдань, які потрібно узгодити з менеджерами. Цільові програми створюються для впровадження змін у найбільш проблемних сферах діяльності компанії, де показники не можуть бути суттєво покращені в рамках поточного управління. Формування цільових програм включає виявлення проблемних місць у ланцюгу стратегічних завдань, пошук стратегічних ініціатив, вибір пріоритетів і

організацію контролю за виконанням програм.

Інтеграція Balanced Scorecard в систему управління є сьомим етапом. На основі розроблених показників відбувається розподіл людських та фінансових ресурсів, а також встановлюються зони відповідальності за виконання завдань. Система збалансованих показників інтегрується в планово-бюджетну систему компанії та управлінську звітність. Для кожного відповідального працівника формуються панелі інструментів менеджерів, які містять необхідні показники для контролю виконання завдань.

Важливим етапом є імплементація, на якому реалізується план змін, і система управління компанією починає функціонувати на основі концепції Balanced Scorecard.

Після цього, останнім етапом, необхідно проводити перегляд, оскільки система збалансованих показників повинна адаптуватися до змін у підприємстві. Аналіз виконання завдань і змін на ринку вимагає корекції BSC компанії, що зазвичай відбувається раз на рік.

Як і будь-яка система управління, Balanced Scorecard має свої переваги та недоліки, які варто проаналізувати за допомогою SWOT-аналізу (табл. 3.1).

Як видно з таблиці, сильні сторони переважають над слабкими, а можливості надають більше сподівань, ніж існуючі моделі управління, зокрема в сфері фінансового менеджменту. Загрози, виявлені фахівцями, можна подолати, якщо вчасно вжити заходів під час впровадження системи збалансованих показників у діяльність вітчизняних підприємств.

Про те, що Система збалансованих показників — технологія прогресивна й ефективна, свідчить те, що її використовують 402 корпорації з відомого рейтингу Fortune-500 [18].

Таким чином, впровадження Balanced Scorecard – Системи Збалансованих Показників – є технологією, яка не лише допоможе вітчизняним підприємствам знайти спільну мову зі світовим господарством, але й сприятиме систематизованому підходу до збільшення прибутків та підвищення фінансової

стійкості.

Таблиця 3.1

SWOT-аналіз Balanced Scorecard

Сильні сторони	Слабкі сторони
Необхідна умова створення стратегічних карт – розробка стратегії компанії	Неясність методів запровадження BSC
Реалізація стратегії підприємства в конкретних тактичних діях, яку супроводжуються контролем його показників	
Простота сприйняття виконавцями	Відсутність швидких результатів
Можливість графічної інтерпретації фінансових і не фінансових сторін діяльності	
Доведення стратегії компанії до конкретних цілей для кожного працівника	Ініціатива розробки BSC може належати тільки топ-менеджерам.
Універсальність використання	
Ініціація позитивних процесів в компанії в процесі розробки і запровадження BSC.	Важкість оцінки важливості ключових показників.
Прив'язка до системи мотивації персоналу в залежності від досягнутих результатів	
Можливості	Загрози
Необхідність в універсальному інструменті для оцінки діяльності підприємства	Намагання розглядати BSC як панацею від всіх проблем підприємства
Швидка адаптація діяльності підприємства до зміни ринкової ситуації	Відсутність розробленої стратегії розвитку на більшості українських компаній
Наявність перспектив для глобалізації і інтернаціоналізації бізнесу	Дефіцит кваліфікованих кадрів, що володіють стратегічним баченням

Джерело: складено автором

При розробці політики, як тактики, так і стратегії розвитку підприємства, важливо приділяти увагу як об'єктивним, так і суб'єктивним факторам. Необхідно чітко визначити загальні та конкретні напрямки, сформулювати кінцеву мету, виразити її в грошовому еквіваленті або у коефіцієнтах, яких потрібно досягти. Важливо також вказати всі умови, в яких повинні відбуватися дії, і вимірювати їх, щоб уникнути погіршення основних показників стану компанії.

У системі управління вищий керівник має контролювати та оцінювати роботу менеджерів нижчого рівня, які, в свою чергу, повинні здійснювати самоконтроль і інформувати керівництво про результати своєї діяльності. Для забезпечення такого контролю та підзвітності менеджерів потрібна відповідна

система обліку, яка забезпечує збір, обробку та передачу інформації про результати діяльності кожного центру відповідальності. Такою системою є облік за центрами відповідальності.

Облік відповідальності (Responsibility Accounting)– це система, що забезпечує контроль і оцінку діяльності кожного центру відповідальності [43].

Ефективна система обліку за центрами відповідальності базується на кількох принципах.

По-перше, менеджери несуть відповідальність лише за ту діяльність, яку можуть контролювати.

По-друге, вони беруть участь у визначенні цілей, за якими оцінюватиметься їхня діяльність.

По-третє, менеджери також прагнуть досягти поставлених перед ними цілей, а роль обліку в системі заохочення працівників має бути чітко визначена.

По-четверте, регулярно складаються звіти про виконання бюджетів, які використовуються для оцінки діяльності центрів відповідальності.

Створення та функціонування системи обліку за центрами відповідальності передбачає визначення самих центрів відповідальності, складання бюджету для кожного з них, регулярну звітність про виконання, а також аналіз причин відхилень та оцінку діяльності центру. Основою управління за центрами відповідальності є закріплення витрат і доходів за керівниками різних рівнів та систематичний контроль за виконанням затверджених бюджетів.

Першим кроком у організації такого менеджменту є виокремлення відповідних центрів для закріплення відповідальності. При цьому враховуються організаційна та технологічна структура підприємства, а також посадові інструкції, які визначають права й обов'язки конкретних працівників.

У сучасних умовах високої конкуренції виживають і розвиваються ті компанії, які здатні ефективно вести свій бізнес. Одним із основних критеріїв

ефективності є отримуваний прибуток. Скорочення витрат є важливим резервом для оптимізації прибутку, зниження цін на продукцію, що, в свою чергу, підвищує конкурентоспроможність і фінансову стійкість компанії.

Останніми роками компанії різних масштабів і з усіх галузей реалізують програми скорочення витрат. Напрямки проектів щодо зменшення витрат є дуже різноманітними. Серед них можна виділити впровадження нових, більш економічних технологій і обладнання. Наприклад, в залізничних перевезеннях нові системи зважування (такі як Weighline) дозволяють ідентифікувати нерівномірно або погано завантажені вагони, що, в свою чергу, знижує витрати на ремонт і технічне обслуговування вагонів та забезпечує їх безпеку.

Також важливими є застосування сучасних організаційних концепцій і оптимізація організаційної структури компанії. Аутсорсинг, що передбачає відмову від власного виробництва певних товарів або послуг на користь їх закупівлі у сторонніх організацій, є ще одним способом зменшення витрат. На противагу аутсорсингу, компанії можуть перейти від закупівлі деяких товарів і послуг до їх виробництва власними силами. Винахідництво та раціоналізація також відіграють важливу роль у скороченні витрат.

Для ефективного вирішення проблеми зниження витрат виробництва та реалізації продукції на підприємстві необхідно розробити загальну концепцію, яка щорічно коректуватиметься з урахуванням змін у внутрішньому середовищі. Ця програма повинна бути комплексною, враховуючи всі фактори, що впливають на зниження витрат.

Перетворення у виробничій і організаційній структурі допоможуть визначити зміни постійних витрат підприємства, зокрема витрати на оплату праці, ремонт і утримання обладнання, а також комунальні платежі. Придбання або реалізація обладнання, будівництво або продаж основних фондів можуть змінити амортизаційні відрахування, податки та витрати на ремонт і утримання активів компанії.

3.2. Заходи щодо забезпечення довгострокової платоспроможності АТ «Кривбасзалізрудком»

Досягнення фінансової стійкості та довгострокової платоспроможності пов'язане з двома напрямками: обґрунтуванням оптимальних пропорцій власного і позикового капіталу; залученням необхідних обсягів власного і позикового капіталу для досягнення цільової структури. Таким чином, процес забезпечення довгострокової платоспроможності передбачає, в першу чергу, процес оптимізації структури капіталу підприємства.

Методи регулювання структури капіталу підприємства можна класифікувати на три групи в залежності від підходу до оптимізації: нормативно-коефіцієнтні, однокритеріальні та багатокритеріальні.

Нормативно-коефіцієнтні методи базуються на використанні фінансових коефіцієнтів. У фінансовій практиці часто вирішують проблему оптимізації структури капіталу, шукаючи таке співвідношення власного і позикового капіталу, яке забезпечує досягнення нормативних або еталонних величин фінансових коефіцієнтів. Еталонні пропорції зазвичай розраховують на основі тривалих статистичних спостережень, враховуючи як величину капіталу, так і інші базові показники фінансової діяльності. При формуванні капіталу використовують фінансові показники, такі як коефіцієнт фінансової незалежності, середньогалузеве співвідношення позикового і власного капіталу, коефіцієнт боргового навантаження та коефіцієнт покриття відсотків.

При формуванні структури капіталу важливо враховувати середньогалузеві значення коефіцієнтів, не лише для вітчизняних підприємств, а й у світовому контексті. Обмеження за середньогалузевими значеннями співвідношення позикового і власного капіталу передбачає досягнення цільової структури капіталу, яка характерна для підприємств-лідерів у цій галузі. Перевагами нормативно-коефіцієнтних методів є простота та оперативність розрахунків, а також можливість порівняння результатів діяльності різних підприємств завдяки стандартизованим одиницям виміру. Однак їх недоліком є

статичність, що ускладнює формування цільової структури капіталу при стратегічному моделюванні розвитку підприємства.

Однокритеріальні методи регулювання структури капіталу дозволяють досягти оптимальних пропорцій між власним і позиковим капіталом шляхом максимізації або мінімізації конкретного показника. Більшість авторів виділяють три основні однокритеріальні методи оптимізації:

1) оптимізація структури капіталу за критерієм максимізації прогнозованої фінансової рентабельності;

2) оптимізація за критерієм мінімізації вартості капіталу, що базується на оцінці власного і позикового капіталів за різних умов;

3) оптимізація за критерієм мінімізації фінансових ризиків, що пов'язано з вибором джерел фінансування різних складових активів компанії.

Метод оптимізації структури капіталу за критерієм максимізації рівня прогнозованої рентабельності передбачає багатоваріантні розрахунки рентабельності при різній структурі капіталу. Існує кілька методичних підходів до оптимізації структури капіталу на основі критерію рентабельності, які можна порівняти (табл. 3.2).

В економічній літературі традиційним є методичний підхід, що передбачає використання механізму фінансового важеля.

Деякі науковці вважають доцільним використовувати операційно-фінансовий важіль у процесі оптимізації структури капіталу, оскільки він синтезує такі показники, як розмір виручки, операційні та фінансові витрати, а також чистий прибуток. Цей підхід дозволяє визначити ступінь операційного та фінансового ризику, використовуючи критерій максимізації фінансової рентабельності, проте не дає змоги встановити співвідношення власного і позикового капіталу.

Іншим методичним підходом до регулювання структури капіталу є оцінка впливу альтернативних варіантів фінансування на прибуток на акцію (EPS) на основі критерію EBIT-EPS. Оптимальною структурою капіталу вважається та, яка забезпечує максимальний рівень чистого прибутку на акцію при

мінімальному ризику перетворення прибутку до сплати відсотків і податків (ЕВІТ) у чистий прибуток на одну акцію (EPS).

Таблиця 3.2

Методичні підходи щодо оптимізації структури капіталу за критерієм максимізації рентабельності

Підхід	Зміст	Критерій	Недоліки
Оцінка ефекту фінансового важелю	Максимізація рентабельності в результаті залучення позикового капіталу	ЕФВ → мах	Носить короткостроковий характер. Не враховує: - розділення позикового капіталу на довгостроковий і короткостроковий; - внутрішню структуру власного і позичкового капіталу; - вартість власного капіталу; - інфляцію.
Оцінка ефекту операційно-фінансового важелю	Оптимізації структури капіталу шляхом виявлення взаємозв'язку між показниками валового прибутку, витрат операційного і фінансового характеру і чистого прибутку	ЕОФВ → мах	Носить короткостроковий характер. Не враховує: - розділення позикового капіталу на довгостроковий і короткостроковий; - внутрішню структуру власного і позичкового капіталу ; - вартість власного капіталу; - інфляцію. Необхідні додаткові обмеження.
ЕВІТ-EPS-підхід	Оптимізація структури капіталу шляхом виявлення такого співвідношення джерел фінансування діяльності компанії, яке дозволяє максимізувати показник "чистий прибуток на акцію" у порівнянні з очікуваним рівнем валового прибутку	EPS—>мах	Носить короткостроковий характер. Не враховує: - розділення позикового капіталу на довгостроковий і короткостроковий; - внутрішню структуру власного і позичкового капіталу ; - вартість власного капіталу; - інфляцію. Можна оцінити тільки альтернативні схеми фінансування.

Джерело: складено автором [8, 47, 52].

Стан, коли чистий прибуток на акцію досягається з мінімальним фінансовим ризиком, характеризується досягненням точки байдужості, де значення ЕВІТ відповідає максимальному EPS при мінімальному фінансовому ризику, тобто чистий прибуток на акцію залишається однаковим для варіанту з залученням позикових коштів і без нього, при використанні лише власних коштів. Якщо підприємство буде нарощувати чистий прибуток на акцію виключно за рахунок додаткових власних коштів, це призведе до зростання виробничого ризику. З іншого боку, можна підвищити розмір чистого прибутку на акцію, залучаючи капітал за рахунок власних і позикових коштів у певних

пропорціях. Перевага цього методу полягає в тому, що показник операційного прибутку (ЕВІТ) використовується як незалежна величина, не залежна від структури капіталу підприємства. Основні недоліки методу полягають у тому, що він розглядає альтернативні варіанти фінансування без можливості їх комбінації, а також у тому, що максимізується значення EPS, а не ринкова вартість підприємства.

Отже, АТ «Кривбасзалізрудком» доцільною є оцінка можливості оптимізації структури його капіталу. Пропонуємо розглянути варіанти співвідношення власних та позикових коштів АТ «Кривбасзалізрудком» з урахуванням коефіцієнта фінансової рентабельності (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Моделювання показника фінансової рентабельності при оптимізації структури капіталу

Показник	фактичне значення	варіант						
		1	2	3	4	5	6	7
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Середньорічна сума власного капіталу, тис. грн.	6205513,5	67561020	67561020	67561020	67561020	67561020	67561020	67561020
Прогнозована середньорічна сума позикового капіталу, тис. грн.	7474797,5	270244080	157642380	101341530	67561020	45040680	28954723	16890255
Прогнозована середньорічна сума загального капіталу, тис. грн.	13680311	337805100	225203400	168902550	135122040	112601700	96515743	84451275
Питома вага власного капіталу, %	45	20	30	40	50	60	70	80
Питома вага позикового капіталу, %	55	80	70	60	50	40	30	20
Коефіцієнт фінансового левериджу	1,20	4,00	2,33	1,50	1,00	0,67	0,43	0,25
Рентабельність капіталу (за валовим прибутком), %	5,99	5,73	5,73	5,73	5,73	5,73	5,73	5,73
Середня ставка відсотку за кредит, %	3,72	14	13,5	13	12,5	12	11,5	11
Сума валового прибутку без процентів за кредит, тис. грн.	819664	19363918	12909278	9681959	7745567	6454639	5532548	4840979
Проценти за кредит, тис. грн.	277719	37834171	21281721	13174399	8445128	5404882	3329793	1857928
Сума валового прибутку з урахуванням процентів за кредит, тис. грн.	541945	-18470254	-8372442,8	-3492440	-699560	1049758	2202755	2983051

Продовження табл. 3.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ставка податку на прибуток, %	18	18	18	18	18	18	18	18
Податок на прибуток, тис. грн.	97550	-3324646	-1507040	-628639	-125921	188956	396496	536949
Чистий прибуток, тис. грн.	-2014015	-15145608	-6865403	-2863801	-573640	860801	1806259	2446102
Рентабельність власного капіталу, %	-32,46	-63,99	-34,33	-19,70	-11,08	-5,48	-1,59	1,22

Джерело: розраховано автором

Середня ставка відсотків за кредит визначена як середня ставка обслуговуючого банку АТ «Банк Кредит Дніпро», (МФО 305749). Також при розрахунках береться до уваги, що банк підвищує ставку за кредит при збільшенні обсягів позикових ресурсів для захисту від кредитного ризику.

Ставка податку на прибуток береться за Податковим Кодексом, решта статей є розрахунковими.

Проведені розрахунки виявили, що максимізація рентабельності власного капіталу досягається при співвідношенні власного та позикового капіталу, як 80% /20%.

Розгляд і аналіз підходів до формування структури капіталу на основі критерію фінансової рентабельності виявляє кілька недоліків, які обмежують їх практичне застосування. По-перше, відсутній поділ позикового капіталу на довгостроковий і короткостроковий. По-друге, не аналізуються внутрішня структура власного та позикового капіталу. По-третє, не враховується вартість власного капіталу.

Згідно з другим методом оптимальною вважається така структура капіталу, яка забезпечує максимальну вартість корпорації на фінансовому ринку при мінімальній ціні капіталу. Для визначення оптимальної структури капіталу застосовується формула середньозваженої вартості капіталу (Weighted Average Cost of Capital — WACC).

$$WACC = \frac{D}{V} (D * R_d)(1 - T) + \frac{E}{V} (R_e), \quad (3.1)$$

де D/V - коефіцієнт боргу (боргового навантаження на капітал корпорації);

E/V – частка власного капіталу у капіталі корпорації;

R_d - процентна ставка за боргом;

R_e - вартість акціонерного капіталу;

T - податкова ставка.

Формула використовується для оптимізації структури капіталу в ситуаціях, коли до складу капіталу корпорації включається борг. Коли джерела формування капіталу є диференційованими, наприклад, фінансування проекту здійснюється за рахунок випуску нових акцій, боргових зобов'язань, нерозподіленого прибутку та інших джерел, коефіцієнт WACC набуває певного вигляду:

$$WACC = \sum_{i=1} W_i R_i \quad (3.2)$$

де W_i - питома вага джерела у формуванні структури капіталу;

R_i - процентна ставка за джерелом.

Цей метод широко застосовується для визначення джерел фінансування капітальних вкладень, переважно в реальний капітал, і дозволяє оцінити ефективність майбутніх капітальних інвестицій. Завдання фінансових менеджерів полягає в тому, щоб сформувати таку структуру джерел, яка забезпечувала б мінімальні витрати, тобто найнижчий процент за залученим капіталом.

Оскільки при визначенні середньозваженої вартості капіталу враховується рівень дивідендних виплат, необхідно оцінити стан дивідендної політики АТ «Кривбасзалізрудком» у минулі періоди та визначити прогнозне значення коефіцієнта дивідендних виплат у майбутньому.

Аналіз звітності підприємства виявив, що за 2023-2024 роки АТ «Кривбасзалізрудком» не виплачувало дивідендів, що пояснюється збитковістю

його діяльності. Тобто коефіцієнт дивідендних виплат для фактичного розрахунку необхідно прийняти на рівні 0. Але у 2022 році (останній рік, коли підприємство отримувало чистий прибуток) були виплачені дивіденди у сумі 18928,92 грн., тобто можна визначити коефіцієнт дивідендних виплат шляхом порівняння сплаченої суми дивідендів з сумою чистого прибутку.

Також при розрахунки слід брати до уваги, що коефіцієнт дивідендних виплат буде збільшуватись при зростанні залученого власного капіталу, оскільки акціонери потребуватимуть додаткового заохочення.

Таблиця 3.4

Моделювання середньозваженої вартості капіталу при оптимізації структури капіталу

Показник	фактичне значення	варіант						
		1	2	3	4	5	6	7
Питома вага власного капіталу, %	69	20	30	40	50	60	70	80
Питома вага позикового капіталу, %	31	80	70	60	50	40	30	20
Рівень дивідендних виплат, %	0,0017	5,0017	10,0017	15,0017	20,0017	25,0017	30,0017	35,0017
Середня ставка відсотку за кредит, %	3,72	27,00	26,50	26,00	25,50	25,00	24,50	24,00
Ставка податку на прибуток, %	18	18	18	18	18	18	18	18
Податковий коректор	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82
Середня ставка відсотку за кредит з урахуванням податкового коректору, %	3,05	22,14	21,73	21,32	20,91	20,50	20,09	19,68
Вартість власного капіталу, %	0,00	1,00	3,00	6,00	10,00	15,00	21,00	28,00
Вартість позикового капіталу, %	2,03	21,60	18,55	15,60	12,75	10,00	7,35	4,80
Середньозважена вартість капіталу, %	1,11	17,48	13,89	11,76	11,38	13,00	16,91	23,36

Джерело: розраховано автором

Проведені розрахунки виявили, що найнижчу вартість капіталу АТ «Кривбасзалізрудком» має при співвідношенні 50% позикового та 50% власного капіталу. Така структура капіталу дозволяє за інших рівних умов

максимізувати реальну ринкову вартість компанії.

Якщо брати до уваги попередні розрахунки, то доцільно рекомендувати АТ «Кривбасзалізрудком» взяти до виконання середній результат, а саме 65% власного та 35% позикового капіталу.

3 модель оптимізації структури капіталу, що базується на рівні фінансових ризиків, передбачає диференційований вибір джерел фінансування для різних складових активів компанії. У цьому випадку всі активи компанії поділяються на три групи:

необоротні активи,

постійну частину оборотних активів, яка є незмінною частиною загального обсягу оборотних активів і не залежить від сезонних коливань обсягу операційної діяльності,

змінну частину оборотних активів, що пов'язана із сезонним зростанням обсягу реалізації продукції та необхідністю формування товарних запасів у певні періоди.

Оптимальна структура капіталу залежить від обраної політики фінансування активів, яка може бути консервативною, помірною або агресивною.

Консервативний підхід передбачає фінансування необоротних активів, постійної частини оборотних активів і половини змінної частини оборотних активів за рахунок власного та довгострокового позичкового капіталу, тоді як інша половина змінної частини фінансується за рахунок короткострокового позикового капіталу. Ця модель забезпечує високий рівень фінансової стабільності компанії.

Помірний підхід передбачає фінансування необоротних активів і постійної частини оборотних активів за рахунок власного та довгострокового позичкового капіталу, тоді як вся змінна частина оборотних активів фінансується за рахунок короткострокового позикового капіталу, що забезпечує прийнятний рівень фінансової стабільності.

Агресивний підхід передбачає фінансування лише необоротних активів за

рахунок власного та довгострокового позичкового капіталу, тоді як всі оборотні активи фінансуються за рахунок короткострокового позикового капіталу. Ця модель може створити серйозні проблеми з платоспроможністю та фінансовою стабільністю компанії, хоча дозволяє здійснювати операційну діяльність з мінімальною потребою у власному капіталі.

Залежно від ставлення до фінансових ризиків менеджери або власники компанії обирають один із варіантів фінансування активів.

В сучасних складних та невизначених умовах гарантувати, що підприємству вдасться отримати чистий прибуток досить важко. Тому необхідно для оптимізації співвідношення між елементами капіталу зосередитись на скороченні позикових коштів.

Подібні операції потребуватимуть фінансових ресурсів, які підприємство може отримати в процесі постійної роботи з дебіторами. Із даних фінансової звітності видно, що обсяги товарної дебіторської заборгованості не є надзвичайними, але з іншого боку питома вага іншої дебіторської заборгованості становить майже 40% в структурі активів. Можна сподіватись, що застосування різноманітних методів інкасації дозволить підприємству вивільнити близько 10% її обсягу ($4925894 * 10\% = 492589$ тис. грн.)

Не дивлячись на постійні обстріли, ризики руйнування майна та кризи через борги з ПДВ підприємство планує продовжувати функціонувати та реалізовувати свої довгострокові програми розвитку, зокрема, довгострокову програму заміни підйомних установок на шахтах. програма з впровадження проектів енергозберігаючих технологій та інші.

Тому доцільно не менше 50% від інкасованої суми спрямувати на фінансування програми розвитку підприємства. Решту суми доцільно спрямувати на погашення кредиторської заборгованості різного виду для підвищення рівня фінансової стійкості підприємства.

Підсумовуючи, можна визначити наступні зміни у статтях балансу базового підприємства (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Прогнозний баланс АТ «Кривбасзалізрудком», тис. грн.

показник	На початок прогнозного року	На кінець прогнозного року	Відхилення	Темп росту, %
Необоротні активи	5054681	5300976	246295	104,9
основні засоби	4802102	5048397	246295	105,1
Оборотні активи	7713929	7221340	-492589	93,6
запаси	2068369	2068369	0	100,0
інша поточна дебіторська заборгованість	4 925 894	4433305	-492589	90,0
грошові кошти та їх еквіваленти	33856	33856	0	100,0
Актив	12768610	12522315	-246295	98,1
Власний капітал	5036708	5036708	0	100,0
нерозподілений прибуток	3472642	3472642	0	100,0
Довгострокові зобов'язання	1445402	1445402	0	100,0
Поточні зобов'язання і забезпечення	6286500	6040205	-246295	96,1
поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	411303	165008	-246295	40,1
Пасив	12768610	12522315	-246295	98,1

Джерело: розраховано автором

Зміни у балансі підприємства викличуть зміни у показниках, за якими оцінюються фінансової стійкості та довгострокової платоспроможності АТ «Кривбасзалізрудком». Відповідні розрахунки наведено в таблиці 3.6.

Таблиця 3.6

Оцінка ефекту від запропонованих рекомендацій**АТ «Кривбасзалізрудком» на прогнозний рік**

Показник	Станом на 31.12.2024 р.	Прогнозне значення	Відхилення
Коефіцієнт автономії	0,39	0,40	0,01
Коефіцієнт леверіджу	1,54	1,49	-0,05
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,51	0,52	0,01
Коефіцієнт фінансового леверіджу	0,29	0,29	0,00
Коефіцієнт вартості необоротних активів	0,40	0,42	0,03
Коефіцієнт вартості оборотних активів	0,60	0,58	-0,03

Джерело: розраховано автором

Проведені розрахунки показують, що в цілому відбувається покращення за показниками фінансової стійкості. Зокрема, коефіцієнт автономії зростає на 2% та відповідним чином скорочується коефіцієнт фінансової залежності. Через скорочення поточних зобов'язань відбувається зниження коефіцієнта леверіджу, фінансового леверіджу, а також зростання коефіцієнта фінансової стійкості.

Безумовно позитивним для підприємства є зростання показника вартості необоротних активів.

В цілому запропоновані рекомендації сприятимуть підвищення фінансової стійкості та довгострокової платоспроможності АТ «Кривбасзалізрудком».

Висновки до розділу 3

Останніми роками з'явилися нові розробки в галузі бюджетування, фінансового контролінгу, комплексного аналізу фінансового стану на підставі інтегральних моделей, застосування збалансованої системи показників фінансового стану суб'єкта підприємництва (Balanced Scorecard), визначення вартості підприємства (EVA, EBITDA, TSR), оцінки комерційної надійності суб'єкта підприємництва через моделі прогнозування банкрутства (Altman Z-score), удосконалені системи обліку та контролю (Responsibility Accounting), визначення фінансово-економічного потенціалу підприємства (Shareholder Value Index), оцінки результативності фінансового менеджменту підприємства. Вітчизняним підприємствам, в тому числі АТ «Кривбасзалізрудком», слід взяти до уваги зазначені розробки та впроваджувати в своїй діяльності.

Підприємство в основному користується позиковим капіталом для фінансування діяльності. Але моделювання структури капіталу для

підприємства виявило, що оптимальним є співвідношення 50% власного та 50% позикового капіталу.

Тому підприємству було запропоновано ряд заходів з удосконалення управління майном та джерелами фінансування, оптимізації їх структури, а саме:

- впроваджувати у діяльність використання різних видів позикового фінансування, а серед позикових джерел надавати перевагу довгостроковим кредитам для тривалих інвестиційних проектів;

- стягнути частину дебіторської заборгованості, використовуючи різні методи та моделі управління нею, та не допускати в майбутньому такої політики, що призводитиме до аналогічних станів;

- на не менше 50% від інкасованої суми дебіторської заборгованості спрямувати на фінансування програми розвитку підприємства. Решту суми доцільно спрямувати на погашення кредиторської заборгованості різного виду для підвищення рівня фінансової стійкості підприємства..

Запропоновані рекомендації дозволять оптимізувати структуру пасивів, що призведе до покращення показників фінансової стійкості.

ВИСНОВКИ

Запорукою діяльності підприємства й основою його розвитку в конкурентному середовищі є стійкість. Фінансова стійкість підприємства – це стабільна наявність фінансових ресурсів, достатніх для виконання фінансових зобов'язань, здатність підприємства фінансувати власну діяльність, наявність балансу між позитивними та від'ємними грошовими потоками, сукупна оцінка рівня його платоспроможності, ефективності діяльності та інших показників, а також передумова досягнення підприємством довгострокової фінансової рівноваги.

На фінансову стійкість впливають різні чинники – як внутрішні, так і зовнішні: виробництво дешевої продукції та надання послуг, які мають попит; міцне становище підприємства на ринку; високий рівень матеріально-технічного забезпечення виробництва і застосування передових технологій; налагодженість економічних зв'язків із партнерами; ритмічність кругообігу засобів; ефективність господарських і фінансових операцій; незначний ступінь ризику в процесі здійснення виробничої і фінансової діяльності тощо.

Вона досягається в першу чергу за умов стабільного отримання конкурентоспроможного рівня прибутку, що забезпечує розширене відтворення, реалізацію його статутних задач і можливість отримання кредиту.

Фінансова стійкість має характеризуватись таким станом фінансових ресурсів, який відповідає вимогам ринку, а їхній розподіл і використання мають забезпечувати розвиток підприємства на основі зростання прибутку й капіталу при збереженні платоспроможності в умовах допустимого рівня ризику.

В світові практиці існують такі основні підходи до вивчення фінансової стійкості: за допомогою абсолютних і відносних показників, застосування матричних балансів, балансова модель.

Аналіз та оцінка фінансової стійкості в цілому має проводитись за наступними етапами: вивчення майна та джерел його формування; дослідження стану і динаміки показників власних оборотних коштів, визначення до якого з

чотирьох типів фінансової стійкості слід віднести підприємства.

Кожен з етапів формується на відповідних прийомах та методах фінансового аналізу.

Оцінка фінансової стійкості підприємства та постійний моніторинг її рівня необхідні для недопущення зниження та намагання підвищити її з метою покращення інвестиційної привабливості та загальної стійкості підприємства, рішення щодо підтримання та удосконалення приймаються фінансовою службою, використовуючи відповідні методи управління.

Проведений аналіз показав, що вважати фінансовий стан АТ «Криворізький залізорудний комбінат» задовільним не можна.

За 2022-2024 роки відбувається постійне скорочення чистої виручки від реалізації продукції підприємства, собівартість зменшувалась лише у 2022 та 2024 роках (на 32,5% та 13,6%), хоча і меншими темпами, ніж виручки, а у 2023 році навіть зростала на 5%. В результаті скоротився валовий прибуток.

Інші операційні доходи на підприємстві були тільки у 2022 році, а інші операційні витрати у 2023 та 2024 роках зростали майже у 3 рази. Цей факт та зростання адміністративних витрат та витрат на збут негативно вплинуло на результат операційної діяльності.

Враховуючи ще вплив фінансових витрат, АТ «Кривбасзалізрудком» отримує чисті збитки у 2023 та 2024 роках.

АТ «Кривбасзалізрудком» в цілому може вважатись ліквідним, оскільки на кінець періоду дослідження відповідні коефіцієнти або входять до нормативу, або перевищують його.

Негативною тенденцією в діяльності базового підприємства є зниження ділової активності та скорочення періоду обороту активів, а також їх елементів за останні роки. Негативним також є зниження фондівдачі основних засобів та фондоозброєності праці, що пояснюється як падінням обсягів виручки, так і скороченням числі працюючих на підприємстві.

Також суттєво погіршились показники рентабельності, зокрема в 2023-2024 роках підприємство характеризується збитковістю.

Вартість майна АТ «Кривбасзалізрудком» має загальну тенденцію до скорочення. При цьому вартість необоротних активів зростає протягом 2022-2023 років та скорочується у 2024 році. Таку ж динаміку має залишкова вартість основних засобів підприємства. Оборотні активи зростали у 2022 році на 12,2%, проте скоротились у 2023 -2024 роках.

У складі оборотних активів запаси зростають у 2022-2023 роках та зменшуються у 2024 році за рахунок незавершеного виробництва та готової продукції. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги скорочується у 2022 та 2024 роках, дебіторська заборгованість за розрахунками навпаки зростає. Слід відмітити поступове скорочення обсягів грошових коштів та їх еквівалентів.

В структурі майна АТ «Кривбасзалізрудком» протягом усього періоду дослідження переважають оборотні активи. В цілому коливання за статтями є незначними та стосуються вони переважно запасів та дебіторської заборгованості.

В цілому власний капітал зростає у 2022-2023 роках на 22% та 3%, проте у 2024 році він суттєво скорочується – на 32%. Статутний капітал підприємства є незмінним, а капітал у дооцінках представлений уцінкою необоротних активів.

Нерозподілений прибуток у 2022 році зростає, а але наступні роки скорочується через чисті збитки. Скорочення обсягів довгострокових зобов'язань і забезпечень відбувається протягом усього періоду, а динаміка поточних зобов'язань і забезпечень є змінною – вони скорочуються у 2022-2023 роках, проте у зростають 2024 році. У їх складі кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги після скорочення у 2022 році в цілому зростає, а зміни у складі заборгованості за розрахунками не є значними.

В структурі джерел фінансування найбільшу питому вагу протягом 2022–2024 року займають поточні зобов'язання та забезпечення, у складі яких найбільш вагомою статтею є заборгованість за розрахунками з учасниками. Також коливання питомої ваги нерозподіленого прибутку повністю

відповідають його змінам у грошовому вираженні.

Аналіз показників фінансової стійкості АТ «Кривбасзалізрудком» виявив, що власний капітал значно менший за позиковий, що в цілому свідчить про недостатню стійкість підприємства та його обмежену здатність виконувати фінансові зобов'язання. Разом з тим на кінець 2024 року на підприємстві відсутні власні оборотні кошти, що свідчить про неможливість профінансувати мінімум запасів за рахунок власного капіталу і є загрозою довгострокової платоспроможності.

Аналіз типу фінансової стійкості підтвердив попередні результати – за роки дослідження АТ «Кривбасзалізрудком» характеризується кризовим фінансовим станом, до того значно погіршує свою фінансову стійкість та довгострокову платоспроможність.

Останніми роками з'явилися нові розробки в галузі бюджетування, фінансового контролінгу, комплексного аналізу фінансового стану на підставі інтегральних моделей, застосування збалансованої системи показників фінансового стану суб'єкта підприємництва (Balanced Scorecard), визначення вартості підприємства (EVA, EBITIDA, TSR), оцінки комерційної надійності суб'єкта підприємництва через моделі прогнозування банкрутства (Altman Z-score), удосконалені системи обліку та контролю (Responsibility Accounting), визначення фінансово-економічного потенціалу підприємства (Shareholder Value Index), оцінки результативності фінансового менеджменту підприємства. Вітчизняним підприємствам, в тому числі АТ «Кривбасзалізрудком», слід взяти до уваги зазначені розробки та впроваджувати в своїй діяльності.

Підприємство в основному користується позиковим капіталом для фінансування діяльності. Але моделювання структури капіталу для підприємства виявило, що оптимальним є співвідношення 50% власного та 50% позикового капіталу.

Тому підприємству було запропоновано ряд заходів з удосконалення управління майном та джерелами фінансування, оптимізації їх структури, а

саме:

- впроваджувати у діяльність використання різних видів позикового фінансування, а серед позикових джерел надавати перевагу довгостроковим кредитам для тривалих інвестиційних проектів;

- стягнути частину дебіторської заборгованості, використовуючи різні методи та моделі управління нею, та не допускати в майбутньому такої політики, що призводитиме до аналогічних станів;

- на не менше 50% від інкасованої суми дебіторської заборгованості спрямувати на фінансування програми розвитку підприємства. Решту суми доцільно спрямувати на погашення кредиторської заборгованості різного виду для підвищення рівня фінансової стійкості підприємства..

Запропоновані рекомендації дозволять оптимізувати структуру пасивів, що призведе до покращення показників фінансової стійкості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеєнко Л.М., Олексієнко В.М., Юркевич А.І. Економічний словник: банківська справа, фондовий ринок. К.: Максимум; Тернопіль: Економічна думка, 2000. – 592 с.
2. АТ «Криворізький залізорудний комбінат»: Офіційний сайт. URL: <https://www.krruda.dp.ua/>
3. АТ «Криворізький залізорудний комбінат»: Фінансова звітність за 2022 рік. URL: https://clarity-project.info/edr/00191307/yearly-finances?current_year=2022 (дата звернення 12.04.2025р.)
4. АТ «Криворізький залізорудний комбінат»: Фінансова звітність за 2023 рік. URL: https://clarity-project.info/edr/00191307/yearly-finances?current_year=2023 (дата звернення 12.04.2025р.)
5. АТ «Криворізький залізорудний комбінат»: Фінансова звітність за 2024 рік. URL: https://clarity-project.info/edr/00191307/yearly-finances?current_year=2024 (дата звернення 12.04.2025р.)
6. Бандурка О.М., Коробов М.Я. Фінансова діяльність підприємства. 2.вид., перероб. і доп. — К.: Либідь, 2003. — 384 с.
7. Білик М.Д. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька. – К.: КНЕУ, 2016. – 592 с.
8. Бланк І. А. Фінансовий менеджмент : навч. курс. К. : Ельга, Ніка-Центр, 2005. 656 с.
9. Брігхем Є. Основи фінансового менеджменту. – К.: Молодь, 1997. – 1000 с.
10. Бутинець Ф.Ф. Економічний аналіз: Навчальний посібник. - Житомир: Рута. - 2003. - 680 с.
11. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
12. Гриньова В.М., Коюда В.О. Фінанси підприємств: Навч. посіб. – 2-ге

вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2004. – 424с.

13. Довбня С.Б., Разганяєва Т.М. Методичні основи оцінки фінансової стійкості підприємства з урахуванням впливу факторів зовнішнього середовища. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*, 2020. №3 (59). С. 89-94.

14. Домбровська С. Фінансова стійкість підприємства: оцінка та шляхи підвищення. *Збірник наукових праць Одеського національного економічного університету*. 2021. №3-4 (280-281), С. 28-34. DOI:10.32680/2409-9260-2021-3-4-280-281-28-34

15. Зятковський І.В. Фінанси підприємств: Навч. посібник. – Тернопіль: Економічна думка. – 2002. – 294 с.

16. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. – К.: МАУП, 2000. – 152 с.

17. КЗРК заявив про кризу через борги з ПДВ та відключення енергопостачання. URL: <https://gmk.center/ua/news/kzrk-zayaviv-pro-krizu-cherez-borgi-z-pdv-ta-vidkljuchennya-energopostachannya/> (дата звернення 02.05.2025р.)

18. КЗРК у 2023 році скоротив видобуток аглоруди на 24,4%. URL: <https://gmk.center/ua/news/kzrk-u-2023-roci-skorotiv-vidobutok-aglorudi-na-24-4-r-r/> (дата звернення 02.05.2025р.)

19. Кизим М.О., Забродський В.А., Зінченко В.А., Копчак Ю.С. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємств. – Х.: ВД „ІНЖЕК”, 2003. – 144с.

20. Кнейслер О. В., Квасовський О. Р., Ніпіаліді О. Ю. Фінансовий менеджмент : підруч. Тернопіль : Вид-во «Економічна думка», 2018. 478 с.

21. Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 483 с.

22. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. К: Знання, 2002.- 294с.

23. Костирко Л.А., Євтушенко М.В. Фінансова стійкість корпоративних підприємств у категоріях економіко-вартісного тяжіння показників. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. №21. С 28-33.

24. Крамаренко Г.О. Фінансовий менеджмент: підруч. / Г.О. Крамаренко, О.Є. Чорна. К.: ЦНЛ, 2009. – 520 с.
25. Крупка М. І., Ковалюк О. М., Коваленко В. М. та ін. Фінансовий менеджмент: підруч. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 440 с.
26. Кучеренко К. В. Фінансова стійкість як чинник та індикатор економічної безпеки промислового підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2019. № 7(2). С. 44-46.
27. Лахтіонова Л.А. Аналіз фінансової стійкості суб'єктів підприємницької діяльності: монографія. Київ: КНЕУ. 2011. 880 с.
28. Левкович О. В., Калашнікова Ю. М. Фінансова стійкість як передумова інноваційного розвитку підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8776> (дата звернення: 01.04.2025р.).
29. Левкович О.В., Воробйова А.О. Аналітичні основи ліквідності та платоспроможності підприємства. *Ефективна економіка*. 2022. №5. URL:http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/5_2022/78.pdf (дата звернення: 17.04.2025р.)
30. Ловінська І. Фінансова стійкість організації як індикатор економічного потенціалу. *Finance, accounting and audit*. 2014. Issue 1 (23). ISSN: 2310-9734
31. Лопатовська О.О., Гаєвська О.С. Ліквідність та платоспроможність в контексті фінансового управління діяльністю підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. №1. С.118-123.
32. Мамонтова Н. А. Фінансова стійкість акціонерних підприємств і методи її забезпечення / Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Київ – 2001
33. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства. К.: Вища школа, 2003. – 278 с.
34. Митрофанов Г.В., Кравченко Г.О., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2002. – 301 с.

35. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підруч. для студентів ВНЗ. К.: КНТЕУ, 2014. 535 с.

36. Мороз Н. В., Блага О. В. Фінансова стійкість промислових підприємств України. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : науковий журнал*. Острог : Вид-во НаУОА, березень 2023. № 28(56). С. 96–101.

37. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 URL: <http://www.me.gov.ua>

38. Нікольчук Ю.М., Лопатовська О.О., Пономарьова К.В. Архітектура механізму управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства. *Трансформаційна економіка*. 2023. №2. С.38-44.

39. Партин Г. Забезпечення фінансової стійкості підприємства за умов нестабільності середовища функціонування. *Економіка підприємства та організація виробництва*. С. 129-135. DOI: <https://doi.org/10.32782/mer.2022.97-98.21>

40. Пігуль Н.Г. Аналіз фінансової стійкості підприємств України. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 1. С. 186-190.

41. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року N2755-VI. URL: <http://ligazako.net.ua>. (дата звернення 05.04.2025р.)

42. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.03.09р. №87. URL: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=293672&cat_id=2935 33 (дата звернення 10.04.2025р.).

43. Рачинський О. В. Дефініція наукових поглядів щодо поняття «фінансова стійкість підприємства». *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2019. № 2. С. 226-229.

44. Савицька Г.В., Градова А.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. К.: Знання, 2014. 654 с.

45. Сокольська Р.Б., Зелікман В.Д., Акімова Т.В. Фінансовий аналіз.

Частина II. Спеціальні методи фінансового аналізу. Навч. посібник. – Дніпро: НМетАУ, 2016. – 76 с.

46. Суторміна В.М. Фінанси зарубіжних корпорацій. К.: КНЕУ, 2004. 566 с.

47. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2003. – 554 с.

48. Філіна Г.І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання 2-ге вид., перероб. та допов. Навч. посіб. К: Центр учбової літератури, 2009. - 320 с.

49. Фінанси підприємств: підручник / керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. К.: КНЕУ, 2004. – 584 с.

50. Фінансовий менеджмент. Навч. посібник / за ред. проф. Г.Г. Кірейцева. – К.: “Центр навчальної літератури”, 2004. –531 с.

51. Фінансовий менеджмент. Підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2005. – 536 с.

52. Халатур С.М., Кравченко М.В., Матвієнко А.О. Управління ризиками в проєктах для удосконалення ліквідності, економічної безпеки та платоспроможності підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. №2. С.23-29.

53. Цал-Цалко Ю.С., Мороз Ю.Ю., Суліменко Л.А. Фінансовий аналіз: підручник. Вид. 5-е, допов. Житомир: Рута, 2012. 609 с.

54. Чепка В.В. Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу. *Економіка і суспільство*. 2017. №12. С. 649-655.

55. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент. Підручник. К.: Знання, 2006. – 439 с.

ДОДАТОК А1

		Дата	КОДИ
			31.12.2022
Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КРИВОРІЗЬКИЙ ЗАЛІЗОРУДНИЙ КОМБІНАТ"	за ЄДРПОУ	00191307
Територія	Дніпропетровська обл.	за КАТОТТГ	UA1206017001 0439451
Організаційно-пра вова форма	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Добування залізних руд	за КВЕД	07.10

Середня кількість працівників: 5548

Адреса, телефон: 50029 місто Кривий Ріг, Симбірцева, 1А, (056) 448-01-00, (056) 444-23-00,
(056)444-24-31

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2022 р.
Форма №1

		Код за ДКУД	
		1801001	
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	76 532	72 018
первісна вартість	1001	95 451	95 307
накопичена амортизація	1002	(18 919)	(23 289)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	4 632 438	4 768 919
первісна вартість	1011	10 517 945	10 903 206
знос	1012	(5 885 507)	(6 134 287)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	583 092	583 092
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	725	275
Відстрочені податкові активи	1045	71 691	80 125
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних	1065	0	0

фондах			
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	5 364 478	5 504 429
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 191 461	2 204 770
Виробничі запаси	1101	314 157	293 860
Незавершене виробництво	1102	22 498	30 256
Готова продукція	1103	854 804	1 880 654
Товари	1104	2	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	228 485	146 491
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	110 423	211 264
у тому числі з податку на прибуток	1136	33 667	14 743
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5 933 857	5 931 585
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	518 385	363 664
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	518 385	363 664
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	87 578	196 818
Усього за розділом II	1195	8 070 189	9 054 592
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	13 434 667	14 559 021

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 991 233	1 991 233
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	-462 263	-350 533
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	4 334 017	5 486 043
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)

Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	5 862 987	7 126 743
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	1 671 422	1 602 869
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	4 290	27 176
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	4 290	27 176
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	1 675 712	1 630 045
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	127 807	76 292
розрахунками з бюджетом	1620	172 539	23 976
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	20 174	15 083
розрахунками з оплати праці	1630	65 835	49 966
одержаними авансами	1635	0	0
розрахунками з учасниками	1640	5 179 050	5 179 031
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	270 544	288 768
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	60 019	169 117
Усього за розділом III	1695	5 895 968	5 802 233
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	13 434 667	14 559 021

Керівник

НОВАК Сергій

Головний бухгалтер

ЯРОШЕВСЬКА Любов

Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КРИВОРІЗЬКИЙ ЗАЛІЗОРУДНИЙ КОМБІНАТ"	Дата за ЄДРПОУ	КОДИ
			31.12.2022
			00191307

**Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)**

за 2022 рік
Форма №2

I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6 290 171	11 158 331
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2 891 384)	(4 282 254)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	3 398 787	6 876 077
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	116 190	0
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(201 163)	(192 326)
Витрати на збут	2150	(1 732 482)	(1 184 419)
Інші операційні витрати	2180	(0)	(399 235)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	1 581 332	5 100 097
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0

Інші фінансові доходи	2220	0	0
Інші доходи	2240	0	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(210 420)	(170 851)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	1 370 912	4 929 246
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-253 410	-905 296
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	1 117 502	4 023 950
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-34 524	-35 174
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	170 780	-104 577
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	136 256	-139 751
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(24 526)	(-25 650)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	111 730	-114 101
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1 229 232	3 909 849

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	2 699 201	3 170 736
Витрати на оплату праці	2505	1 460 900	1 570 677
Відрахування на соціальні заходи	2510	328 711	355 188
Амортизація	2515	279 810	249 021
Інші операційні витрати	2520	2 061 128	1 536 276
Разом	2550	6 829 750	6 881 898

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1 991 233 326	1 991 233 326
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1 991 233 326	1 991 233 326

Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,561210	2,020830
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,561210	2,020830
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Керівник

НОВАК Сергій

Головний бухгалтер

ЯРОШЕВСЬКА Любов

ДОДАТОК А2

Фінансова звітність за 2023 рік

Дата звіту 27.02.2024
 Період 2023 рік, 12 міс
 Бухгалтер [Ярошевська Любов](#)
 КАТОТТГ UA12060170010439451
 Кількість працівників 4 875

БАЛАНС (ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	72 018.00	66 971.00
первісна вартість	1001	95 307.00	95 980.00
накопичена амортизація	1002	23 289.00	29 009.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0.00	
Основні засоби	1010	4 768 919.00	4 858 732.00
первісна вартість	1011	10 903 206.00	11 250 242.00
знос	1012	6 134 287.00	6 391 510.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	583 092.00	583 092.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	275.00	45.00
Відстрочені податкові активи	1045	80 125.00	120 741.00
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	5 504 429.00	5 629 581.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	2 204 770.00	2 841 795.00
Виробничі запаси	1101	293 860.00	210 074.00
Незавершене виробництво	1102	30 256.00	46 490.00
Готова продукція	1103	1 880 654.00	2 585 231.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестраховування	1115	0.00	

Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	146 491.00	318 437.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0.00	
з бюджетом	1135	211 264.00	210 498.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	14 743.00	58 481.00
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5 931 585.00	5 417 390.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	363 664.00	129 524.00
Рахунки в банках	1167	363 664.00	129 524.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	196 818.00	44 787.00
Усього за розділом II	1195	9 054 592.00	8 962 431.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	14 559 021.00	14 592 012.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 991 233.00	1 991 233.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	-350 533.00	-71 954.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	5 486 043.00	5 455 040.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	7 126 743.00	7 374 319.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	1 602 869.00	1 500 984.00
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	
Довгострокові забезпечення	1520	27 176.00	71 822.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	27 176.00	71 822.00
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	

Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	1 630 045.00	1 572 806.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	1600	0.00	
Короткострокові кредити банків			
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	76 292.00	103 103.00
розрахунками з бюджетом	1620	23 976.00	18 455.00
розрахунками зі страхування	1625	15 083.00	10 529.00
розрахунками з оплати праці	1630	49 966.00	32 960.00
за одержаними авансами	1635	0.00	
за розрахунками з учасниками	1640	5 179 031.00	5 171 553.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	288 768.00	275 461.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	169 117.00	32 826.00
Усього за розділом III	1695	5 802 233.00	5 644 887.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	14 559 021.00	14 592 012.00

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 577 923.00	6 290 171.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховання	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00

Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	3 036 394.00	2 891 384.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	2 541 529.00	3 398 787.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120		116 190.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	169 470.00	201 163.00
Витрати на збут	2150	1 553 266.00	1 732 482.00
Інші операційні витрати	2180	544 183.00	
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	274 610.00	1 581 332.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220		0.00
Інші доходи	2240		0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	346 886.00	210 420.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		0.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		1 370 912.00
збиток	2295	72 276.00	
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	8 865.00	-253 410.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		1 117 502.00
збиток	2355	63 411.00	

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-32 408.00	-34 524.00

Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445	372 138.00	170 780.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	339 730.00	136 256.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	61 151.00	24 526.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	278 579.00	111 730.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	215 168.00	1 229 232.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	2 619 092.00	2 699 201.00
Витрати на оплату праці	2505	1 354 985.00	1 460 900.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	308 863.00	328 711.00
Амортизація	2515	290 687.00	279 810.00
Інші операційні витрати	2520	2 080 515.00	2 061 128.00
Разом	2550	6 654 142.00	6 829 750.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1 991 233 326.00	1 991 233 326.00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1 991 233 326.00	1 991 233 326.00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-0.03	0.56
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-0.03	0.56
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00

ДОДАТОК АЗ

Фінансова звітність за 2024 рік

Дата звіту 26.02.2025
 Період 2024 рік, 12 міс
 Бухгалтер [Ярошевська Любов](#)
 КАТОТТГ UA12060170010439451
 Кількість працівників 4 238

Баланс (Звіт про фінансовий стан)**Актив**

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	66 971	61 919
первісна вартість	1001	95 980	95 948
накопичена амортизація	1002	29 009	34 029
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	
Основні засоби	1010	4 858 732	4 802 102
первісна вартість	1011	11 250 242	11 458 106
знос	1012	6 391 510	6 656 004
Інвестиційна нерухомість	1015	0	
первісна вартість	1016	0	
знос	1017	0	
Довгострокові біологічні активи	1020	0	
первісна вартість	1021	0	
накопичена амортизація	1022	0	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	
інші фінансові інвестиції	1035	583 092	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	45	
Відстрочені податкові активи	1045	120 741	190 660
Гудвіл	1050	0	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	
Інші необоротні активи	1090	0	
Усього за розділом I	1095	5 629 581	5 054 681
II. Оборотні активи Запаси	1100	2 841 795	2 068 369
Виробничі запаси	1101	210 074	136 106
Незавершене виробництво	1102	46 490	52 457
Готова продукція	1103	2 585 231	1 879 806
Товари	1104	0	
Поточні біологічні активи	1110	0	
Депозити перестраховування	1115	0	

Векселі одержані	1120	0	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	318 437	181 853
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0	
з бюджетом	1135	210 498	424 499
у тому числі з податку на прибуток	1136	58 481	58 405
з нарахованих доходів	1140	0	
із внутрішніх розрахунків	1145	0	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5 417 390	4 925 894
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	
Гроші та їх еквіваленти	1165	129 524	33 856
Готівка	1166	0	
Рахунки в банках	1167	129 524	33 856
Витрати майбутніх періодів	1170	0	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	
резервах незароблених премій	1183	0	
інших страхових резервах	1184	0	
Інші оборотні активи	1190	44 787	79 458
Усього за розділом II	1195	8 962 431	7 713 929
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	
Баланс	1300	14 592 012	12 768 610

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 991 233	1 991 233
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	
Капітал у дооцінках	1405	-71 954	-427 167
Додатковий капітал	1410	0	
Емісійний дохід	1411	0	
Накопичені курсові різниці	1412	0	
Резервний капітал	1415	0	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	5 455 040	3 472 642
Неоплачений капітал	1425	0	
Вилучений капітал	1430	0	
Інші резерви	1435	0	
Усього за розділом I	1495	7 374 319	5 036 708
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1500	0	
Відстрочені податкові зобов'язання	1505	1 500 984	1 346 273
Пенсійні зобов'язання	1510	0	
Довгострокові кредити банків	1515	0	
Інші довгострокові зобов'язання	1520	71 822	99 129
Довгострокові забезпечення	1521	71 822	99 129
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	71 822	99 129

Цільове фінансування	1525	0	
Благодійна допомога	1526	0	
Страхові резерви	1530	0	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	
резерв незароблених премій	1533	0	
інші страхові резерви	1534	0	
Інвестиційні контракти	1535	0	
Призовий фонд	1540	0	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	
Усього за розділом II	1595	1 572 806	1 445 402
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	
Векселі видані	1605	0	
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	
товари, роботи, послуги	1615	103 103	411 303
розрахунками з бюджетом	1620	18 455	32 275
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	
розрахунками зі страхування	1625	10 529	11 129
розрахунками з оплати праці	1630	32 960	37 637
за одержаними авансами	1635	0	
за розрахунками з учасниками	1640	5 171 553	5 171 553
із внутрішніх розрахунків	1645	0	
за страховою діяльністю	1650	0	
Поточні забезпечення	1660	275 461	442 777
Доходи майбутніх періодів	1665	0	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	
Інші поточні зобов'язання	1690	32 826	179 826
Усього за розділом III	1695	5 644 887	6 286 500
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	
Баланс	1900	14 592 012	12 768 610

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 443 081	5 577 923
Чисті зароблені страхові премії	2010		0
Премії підписані, валова сума	2011		0

Премії, передані у перестраховання	2012		0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	2 623 417	3 036 394
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0
Валовий: прибуток	2090	819 664	2 541 529
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0
Адміністративні витрати	2130	162 935	169 470
Витрати на збут	2150	869 105	1 553 266
Інші операційні витрати	2180	1 643 786	544 183
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		274 610
збиток	2195	1 856 162	
Дохід від участі в капіталі	2200		0
Інші фінансові доходи	2220		0
Інші доходи	2240		0
Дохід від благодійної допомоги	2241		0
Фінансові витрати	2250	277 719	346 886
Втрати від участі в капіталі	2255		0
Інші витрати	2270		0
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0
збиток	2295	2 133 881	72 276
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	119 866	8 865
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0
збиток	2355	2 014 015	63 411

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.
-------------	-----------	-----------------------------	---

			грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-31 617	-32 408
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0
Накопичені курсові різниці	2410		0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0
Інший сукупний дохід	2445	-273 573	372 138
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-305 190	339 730
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	50 023	61 151
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-355 213	278 579
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-2 369 228	215 168

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	1 947 793	2 619 092
Витрати на оплату праці	2505	968 019	1 354 985
Відрахування на соціальні заходи	2510	221 810	308 863
Амортизація	2515	294 841	290 687
Інші операційні витрати	2520	1 492 550	2 080 515
Разом	2550	4 925 013	6 654 142

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1 991 233 326	1 991 233 326
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1 991 233 326	1 991 233 326
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-1.01	-0.03
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-1.01	-0.03
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0